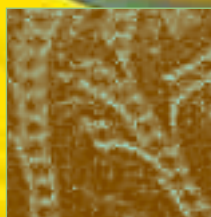

**DOBRÁ
ADRESA**

Z obsahu

Schindlerův seznam

Krmelec

Gromanova historická drtička

Vykopávka měsíce

Obsah:

Příloha

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)
(40)

SYSTEM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

**DOBRÁ
ADRESA**

Báseň měsíce

Michal Martináč: **Lidé, kteří nemohou být Zorro** (3)

O čem se (ne)mluví

Miroslav Cingl: **Naše bedna a modrý pták** (4)
Jakub Šofar: **Vrácenky 3** (7)

Schindlerův seznam

Márquezovská blasfemie (8)

Hudba a výtvarné umění

Jakub Šofar: **Cynicky dobré** (10)
Petr Jiška: **Třikrát ve Veletržním paláci** (12)

Literaturistický průvodce Štěpána Kučery Lenka Pfeřlová (16)

Strž DA (recenzní prostředek) + Krmelec
Gromanova historická drtička: **Pochopit Hitlera**
(20) / **Pochopit Beneše** (21)

Knižní speciál: Média: Miroslav Cingl: **Celkem zbytečná knížka** (23) / **Beletrie:** Zuzana Fialová: **Hledání domova** (26) / **Literární věda:** Josef Švéda: **Kopáč knižní** (29)

Vykopávka měsíce: Karel Lišaj: **Marcus Aurelius Hovory k sobě** (30)

Ze vtipných emailů Kdyby svět řídily ženy (32)

Představujeme
Filip Jan Zvolský (34)

Podobrazník
Honza Hanzl: **Fejeton Psaný na vleku** (38)

Na titulní stránce a na protější stránce: fotto Samuel Titěra (viz příloha na str. 40)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 3, ročník 5. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Martin Groman. Redakce: Miroslav Cingl, Štěpán Kučera, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenková, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Taryar. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Eva Vlčková, „Okno“, 2004

Naši milí,

co bych vám psal. Dobrá adresa je najednou skoro úplně jiná. Jednak je to dnes knižní speciál (píšeme skoro jenom o knížkách, ani nevíme proč, prostě se to nějak sešlo) a jednak máme řadu nových rubrik (sakra, už píšu jako reklamní agent). Jednou z nich je třeba Schindlerův seznam Michala Schindlera, najdete ho hned pod Šofarovými Vrácenkami, takže hned pochopíte, jak jsme rádi, že ho máme (jako že je hned vepředu, takže jsme rádi hodně).

I ostatní nové rubriky (Báseň měsíce, Krmelec, Gromanova historická drtička, Vykopávka), tedy i ostatní nové rubriky máme rádi a chceme se o ně starat a vyplat je ke kráse a dlouhému životu. No ale uvidíme. Nechte se překvapit, které z nových rubrik přežijí do příště. Ona i rubrika, která se objeví jenom jednou a pak zmizí, má něco do sebe, ne? No tak dobře. Dneska píšu nějak rozkoncentrovaně. Nebojte, zbytek čísla je mnohem zajímavější. Mějte se hezky a nashledanou příště,

Štefan Švec

báSeň měSIce

Michal Martináč Lidé, kteří nemohou být Zorro

Plešatý Zorro	Mrtvý Zorro
Tlustý Zorro	Dekonstruovaný Zorro
Nešika Zorro	Líný Zorro
Plachý Zorro	Fyzikář Zorro
Zorro s malým pindourem	Ženatý Zorro
Černoch Zorro	Zoroastrián Zorro
Mutující Zorro	Pochcaný Zorro
Teplý Zorro	Hamižný Zorro
Mrzák Zorro	Poražený Zorro
Hluchý Zorro	Zorro bez respektu
Teta Zorro	Nemilovaný Zorro
Děda Zorro	Imbecil Zorro
Maniomelancholický Zorro	Pedofil Zorro
Zorro s ponožkami v sandálech	Kuchař Zorro
Pomalý Zorro	Fašoun Zorro
Trapný Zorro	Seržant Zorro
Onanující Zorro	Žokej Zorro
Strašpytel Zorro	Účetní Zorro
Davový Zorro	Bezzubý Zorro
Zfetovaný Zorro	Podobaný Zorro
Brýlatý Zorro	Zorro na squashi
Platfus Zorro	PhDr. Zorro
Malý Zorro	Zorro u počítače
Velký Zorro	a další
Šprt Zorro	

(ze sbírky *Teorie smutného světa*)

NAŠE BEDNA

Nejdelším a nejzajímavějším televizním seriálem u nás je nekonečná debata o České televizi, především o jejím financování. Prozatím vypadá situace tak, že v parlamentu leží návrh novely poplatkového zákona. Prošel do třetího čtení, kde se bude především válčit o konečnou výši koncesionářského poplatku, jeho forma a způsob výběru se razantně měnit nemá. Ve veřejné debatě se však objevují i odlišné názory.

Pozornost vzbudil návrh z dílny ODS: televizní a rozhlasový poplatek* by se neměl platit z příjímače, ale z hlavy. Neboli platit budou všichni neboli bude to jakási forma výslací daně. Okamžitě se zvedla bouře odporu – proč mám platit za něco, co nechci, nepo-

třebuji, nepoužívám? Přitom onen návrh má svou logiku. Zdravotní pojištění také platíme všichni, bez ohledu na to, že onemocní jen někdo. A stejně tak výhod veřejnoprávní televize požívají i ti, kteří se na ni nekoukají. Minimálně v tom, že taková televize ve společnosti vytváří (nebo by vytvářet měla) protiváhu stanicím komerčním, které už z logiky věci (malý trh, omezené finanční zdroje) směřují spíš k jednoduššímu (nechci říkat primitivnějšímu) publiku.** Takže bychom vlastně platili za to, že díky veřejnoprávní televizi můžeme žít ve společnosti s příjemnějším, sociálně citlivějším a intelektuálnějším klimatem.

Návrh má samozřejmě i svoje věčné nedostatky – jakmile by byl televizní poplatek součástí státního rozpočtu, měli by jednak politici v ruce mnohem silnější bič na neposlušnou ČT, a navíc by vždy měli tendenci peníze pro televizi použít někde, kde by jim zrovna hořela koudel – ale ty by se legislativně odstranit daly. Mnohem důležitější a zajímavější podle mého soudu je ne to, co ODS navrhuje explicitně, ale co tím implicitně sledovala.

a

Mám totiž pocit, že návrh měl následující hlavní cíl: Poštvat veřejnost proti ČT. Reakce ve stylu „Proč bych platil za něco, co nepoužívám“ občanskodemokratickým politikům bezesporu pomohla v jejich dlouhodobém boji o omezení (a v delším horizontu snad i likvidaci) veřejnoprávní televize. A že tento boj probíhá a v době poslední graduje, o tom není pochyb. Stačí si udělat letmý přehled prohlášení, postojů a skutků mediální politiky ODS.

Proti ČT

Proč ale nejsilnější opoziční strana dlouhodobě bojuje proti televizi veřejné služby? Odpověď není jednoduchá. V jednání

strany modrého ptáka se spojuje víc motivů.

Motiv první: Ideový. Část ODS, která bere pravicovou ideologii až příliš vážně, asi skutečně věří, že nejlepší by bylo ČT zrušit, uvolněné frekvence privatizovat a že svobodná soutěž soukromých stanic by přinesla stejnou kvalitu za mnohem méně peněz. Přitom vyvrátit tento bod je dost jednoduché. Při pohledu na Novu a Primu je jasné, že si nejen nekonkurují, ale spolupracují. A dokonce i u rozhlasových stanic, kde je celoplošných licencí k mání mnohem víc než u televizního vysílání, má Český rozhlas stále dominantní pozici, prostě proto, že nabízí věci, jež jinde neuslyšíte. A posluchači je vyhledávají.

Při pohledu na Novu a Primu je jasné, že si nejen nekonkurují, ale spolupracují. A dokonce i u rozhlasových stanic, kde je celoplošných licencí k mání mnohem víc než u televizního vysílání, má Český rozhlas stále dominantní pozici, prostě proto, že nabízí věci, jež jinde neuslyšíte. A posluchači je vyhledávají.

NAŠE BEDNA

modrý
pták

Motiv druhý: Osobní. Občanskodemokratičtí představitelé sice neoznačují novináře za žumpy, jak činil náš předposlední premiér, ale moc lepšího si toho o nich nemyslí. Z jejich pohledu je to možná i oprávněné. V první polovině 90. let se ODS hrála na výsluní novinářské přízně, napsat něco proti profesorovi Klausovi byla málem svatozář. Většina novinářů otupila svou kritičnost asi prostě proto, že chtěla pomoci dobré věci – budování státu. A pak v souvislosti s rozkolem v ODS přišel i v médiích obrat o 180 stupňů a ze včerejších hrdinů byli viníci dnešních potíží. Zostřenou kritikou na adresu ODS si část novinářů léčila svědomí za předchozí dobu přichylnosti. Vztahy ODS – média to zatěžuje dodnes.

Navíc speciálně s ČT má ODS nevyřízené účty ještě z období slavné stávkové akce na Kavčích horách prezentované samotnou televizí jako boj proti jejímu ovládnutí stranami opoziční smlouvy. ODS tehdy stála na špatné straně barikády (proti ČT, s níž šla veřejnost. ODS tehdy ztratila hodně procent na preferencích a to se nezapomíná). Zkrátka s novináři vůbec a s Českou televizí zvláště mají občanští demokraté, jak si aspoň myslí, nevyřízené účty.

Motiv třetí: Vlastní zájmy. Pro občanskou demokracii představuje nezávislá televize veřejné služby potenciálního protivníka. Za prvé proto, že každá politická strana, které jde o převzetí vlády a udržení pozitivního mediálního obrazu, příliš zvědavé a všetečné novináře nemůže potřebovat. A za druhé proto, že jádro ODS má velmi dobré vazby na TV Nova a skupiny, které jí vlastní. Takže privátní televize je přirozený spojencem, televize veřejnoprávní je konkurent.

Taktika v zájmu koho?

Občanským demokratům zkrátka vyhovuje, když se o ČT nemluví příliš dobře. Nahrává to jejich snahám omezit příliv financí do veřejnoprávní televize (zákaz reklamy) a postupně utlumit spektrum pořadů, tematiku atd. Nejbližším cílem se zdá být oslabení ČT, následovalo by převedení pod pevnější dozor politických stran a pokud by ani to nestačilo, tak v nejdramatičtější verzi by přišlo na řadu i rušení.

Přestože výše uvedené věty jsou pouze mou soukromou konstrukcí, chování ODS tomuto modelu odpovídá. Bohužel.

Je totiž hodně, ale opravdu hodně krátkozraké. Jak západní demokratické země, tak domácí zkušenosti (jak v oblasti televize, tak rozhlasu, viz zmiňovaný ČRo) jednoznačně ukazují, že kvalitní televizi veřejné služby potřebujeme.

Jiná věc je, zda ČT ve své současné podobě takovou televizí je. Osobně myslím, že ne zcela. Především jí chybí zadání – definice veřejné služby a jejího praktického naplňování, také postrádá skutečnou politickou a ekonomickou (viz případ Sazka) nezávislost. Jmenované neduhy jsou zčásti chybou politiků, zčásti samotné ČT. To už je ale jiné vyprávění.

Podstatné v tuto chvíli je, že není fér bez ohledu na skutečné zájmy lidí („veřejnost“ je moc abstraktní) zneužívat debatu o koncesionářských poplatcích k politickému tažení proti ČT. Politici by naopak měli dát najevo, že televizi veřejné služby chápou jako nedílnou součást veřejného prostoru, který mimochodem sami pomáhají spoluvytvářet. Měli by zdůrazňovat, že za televizní poplatky skutečně něco hodnotného dostáváme.

Bojím se ale, že pro politikaření naši politici (a nejen ODS) neholdají dělat politiku.***

Miroslav Cingl

* Jiný název poplatku koncesionářského, za kterýžto krásný pojem vdčíme první republice. V průkopnických dobách rozhlasu měl totiž stát monopol nejen na vysílání, ale i na příjem „radiofonie“. A když jste chtěli poslouchat, neboli koupit si přijímač, museli jste na poštu žádat o koncesi – no, a byli jste koncesionářem. I když dnes už to, jak asi víte, takhle nefunguje, ono hezké slovo přežilo. Moderní realitě by spíš odpovídala nějaká varianta německého „Rundfunkgebühr“ neboli něco jako poplatek za vysílání.

** Už klasik moderní propagandy Josef Goebbels napsal, že chceme-li oslovit masu, musíme celou komunikaci ladit podle potřeb nejprostších členů oné masy.

*** Z řeckého polis = obec. Politika = správa společných věcí ku prospěchu celé obce.

O

čem
se
(ne)
mluví

Vrácenky 3

slavných vět, např.: „Jsem Gogo. My všichni jsme Gogo.“ nebo „Dej fem ten fek!“ Macourek napsal scénář podle knihy Timothy Tatchera (Nenada Brixih)

(ta vyšla v Chorvatsku v r. 1960,

český překlad je z r. 1964; Práce, Románové novinky, č. 152, Praha, cena 5 Kčs). Stejnému autorovi později vyšla ještě další kniha Tři a půl mrtvých (Práce, Románové novinky, č. 163, Praha 1967, cena 7 Kčs). S filmem se pojí historka o tom, jak byl spisovatel znechucen tím, co mu Češi z jeho filmu udělali.

Kniha samotná je zajímavá už onou řadou Románové novinky – ukázalo se, že i rozvinutý socialistický člověk musí mít šanci si při čtení odpočinout; tak roli, kterou hrály Rodokapsy a červená knihovna, převzala jiná, ale podobná čtíva. Taky to byla pro každé nakladatelství jistě potřebná finanční injekce, sešity se distribuovaly přes Tabáky a stánky s denním tiskem.

Až film zase příště navštíví obrazovku, připravím si k ruce originál. A budu jako inspektor kontrolovat. I tuto knihu si musím nechat!

Jakub Šofar

Jako to takhle: Mám v jednom malém městě, kde jsem se něco nachodil s dřevěným kačerem, haldu knih. Ne stovky, ale tisíce. Tahal jsem je tam v taškách a pytlích celá 80. léta. A protože je více než zřejmé, že se do města svého dřevěného kačera vrátím nastálo v době, kdy si už nepřičtu ani informaci o době trvanlivosti játrové paštiky, je třeba ty sklady knih zlikvidovat. Nekompromisně... Pustil jsem se do té řezničiny, ale moc to nejde. Kupky vyautovaných knih byly malinkaté a v jakýchsi návalech jsem z nich ještě zachraňoval jednotlivé exempláře se slovy: Tebe nemohu opustit, kolegyně přemilena. Jak jste jistě pochopili, letošní rok vás budu informovat o ušetřených knižních životech, neboť co titul, to radost. Tak začínáme.

Přestože v r. 1970 bylo už zcela jasné, že zatuslo a jaro se zvrátilo v dlouhou zimu, přece se ještě tu a tam ozval zpěv ptactva. Filmařům se třeba podařilo dodělat pár filmů, které by už následující roky neměly šanci. Jedním z nich byla komedie Oldřicha Lipského a scenáristy Miloše Macourka (což už je dnes poctivá trademarka, pokud zkoumám jen řemeslo) Čtyři vraždy stačí, drahoušku! Nebyla to jen vyšitá role pro Lubomíra Lipského, ale s ním zde hrála celá plejáda výtečných českých herců (figurkářů – včetně Josefa Hlinomaze). Film jde často v televizích, protože nikdy nezklame, není ideologický a i v dobách světlých zítřků mohl být omlouván jako satira na prohnalý Západ. I tento film se stal studnicí budoucích

...ukázalo
se, že
i rozvinutý
socialistický
člověk musí
mít šanci si
při čtení
odpočinout

Schindlerův
seznam

Márquezovská

A co víc, strávil
jsem nad nimi
nejbližší víkend.
A bylo to něco.

Žuhle rubriku jsem dostal za trest. Měl jsem onehdy nepěkné poznámky k obsahu Dobré adresy (viz úvodník minulého čísla) a takhle to dopadlo. Tolik na úvod a abychom nemarnili místo, začneme pěkně zostrá. Řeč bude o kulturní události loňského roku (jak hezky napsali v Lidovkách), o prvním dílu vzpomínek Gabriela Garcíi Márqueze s českým názvem *Žít, abych mohl vyprávět*. A rovnou vás varuju. Jestli před spaním přísaháte na každé slovo, které kdy Márquez napsal, radši ani nečtěte dál. Podle mě si totiž každý nový text zaslouží pozornost sám o sobě, bez ohledu na autorovy předchozí zásluhy. A tentokrát mě Márquez moc nepotěšil.

Abych nepředbíhal, nejdřív stručný přehled tisku. Márquezovské PR se rozjelo rychle, takže ještě před českým vydáním jsme se v Lidovkách mohli pod titulkem „**Autor Latinskoamerické bible**“ dočíst: „[Před]Loni v říjnu došlo v Latinské Americe k literární události srovnatelné s vydáním Harryho Pottera. Nakladatelství kontinentu vychrlila neuvěřitelných 1 200 000 výtisků zatím poslední práce bolivijského spisovatele Gabriela Garcíi Márqueze - první díl jeho pamětí *Žít, aby se dalo vyprávět*. Všechny výtisky byly skoro okamžitě vyprodány. V Mexiku se knihy převážely v obrněných vozech provázených osádkami v neprůstřelných

vestách,“ vmlouvala se nám Barbora Uhlířová.

Jak si můžete všimnout, článek vyšel v době, kdy ještě nebyl znám ani finální český název knihy. Přesto už měli všichni předem vědět, že to bude opravdu něco. A taky ano, bezděčné srovnání s Harry Potterem o něčem vypovídá (mimochodem, nechci se v tom PR článku moc nimrat, ale stejně by se to o něco níž profláкло: Márquez je z Kolumbie).

Po čase jsme se opravdu dočkali. Již zmiňovaný titulek z Lidových novin nenechal nikoho na pochybách, že: „**Český překlad prvního dílu vzpomínek Gabriela Garcíi Márqueze je kulturní událost roku**“ Následovala další ukázka bezděčné upřímnosti: „*Gabriel García Márquez je mág moderní prózy, na jehož knihy, které se prodávají ve statisícových nákladech, čtenáři čekají s dychtivostí fotbalových fanoušků. Není divu, že dlouho očekávané vydání prvního dílu jeho pamětí rozpoutalo loni v říjnu v hispánském světě davové šílenství*“, píše Markéta Kořená. Co si budeme namlouvat, jednou ze známých předností fotbalových fanoušků je naprostá nekritičnost. Stačí, aby se jejich oblíbený záložník křivě podíval na rozhodčího kvůli oprávněné žluté kartě, a už se v onom „davovém šílenství“ houf nadšených fandů vydává zapálit té pruhované svini auto. Když se o emocích takové-

Stačí, aby se jejich oblíbený záložník
křivě podíval na rozhodčího kvůli
oprávněné žluté kartě, a už se
v onom „davovém šílenství“ houf
nadšených fandů vydává zapálit té
pruhované svini auto.

blasfemie

ho typu mluví v souvislosti s údajnou literární událostí, začíná to být trochu podezřelé. Alespoň lidem, kteří na davové provolávání slávy předem a jiné druhy bezdůvodného pořvávání moc nejsou.

Protože mám Márquezovy knížky rád (ačkoli za jedinou opravdu velikou považuji *Sto roků samoty*, ostatní vnímám jen jako vynikající, ale přece jen svého druhu odvar z téhle jedinečné), nechal jsem se zblbnout a paměti si i přes varovně patetický název *Žít, abych mohl vyprávět* koupil pod stromček. A co víc, strávil jsem nad nimi nejbližší víkend. A bylo to něco. Dodnes hořce lituju, že jsem tenkrát v obchodě radši nesáhl po knížce *Ferdinand Peroutka - Život v novínách (1895-1938)*, tedy chronologicky první části peroutkovské monografie od Pavla Kosatíka. Její druhý díl *Pozdější život (1938 až 1978)*, jsem totiž četl a byl skvělý. Teď ale bohužel zase zpátky k Márquezovi.

Na záložce knihy se oprávněně mluví o tom, že si Márquez ve svých pamětech pohrává s hranicemi fantazie a reality. Vzhledem k tomu, že má takřikajíc patent na magický realismus, těžko to někoho překvapí. A minimálně od doby Goethových memoárů s podtitulem *Báseň i pravda* už na tom není ani nic speciálního.

Takže co? Márquez skutečně líčí okolnosti svého života poněkud magičtěji. Srovnávat to však s jeho prózou mi přijde ab-

surdní. Míra „magičnosti“ je v pamětech především nepřímou úměrná snaze o biografickou věrnost. Trocha té magie se autorovi hodí hlavně tam, kde by mohlo nezávažné vzpomínání přejít do celistvější zpětné reflexe. Čekat nadhled nebo úvahu napříč časem je zbytečné.

Třeba je ale kniha *Žít, abych mohl vyprávět* opravdu spíše „románem o životě“, jak napovídá průvodní redakční text, než vážně myšlenými memoáry. Ostatně Márquezův autorský styl, dikce i charakteristický projev v ní skutečně rezonují, takže člověk automaticky jeho slova nebere moc do slova, jako záznam faktů. Smutné ale je, že když na tuhle myšlenku spíše básně než pravdy přistoupíme, vychází autor ze srovnání se svým vrcholným dílem ještě o něco hůř. Na stole pak leží jakýsi nedopečený román na motivy Márquezova života. Jde prý o „kompendium klíčového období života“ před vydáním románového debutu *Spadané listí*. No, v tom případě to není moc slavné. Dočteme se snad o všech redakcích, se kterými autor v té době spolupracoval, předloží se nám postupně div ne katalogizovaný soubor článků, ale to je po stránce autorské asi tak všechno. O Márquezově uvažování nebo tvůrčím zráním (natož o nějakých niterných procesech) se dozvíme houby.

Takže nic. Ani to moc nezjednoduším, když napíšu, že je v těch pamětech tak ně-

jak všechno, co tam člověk čeká, až na jedno, co čeká speciálně od Márqueze. Totiž čtenářský zážitek. A navíc: Kolumbie není zrovna ráj na zemi, takže jsem od člověka Márquezova věhlasu čekal víc, než že bude schopen vidět všechno jen ze své perspektivy. Ale byl jsem naivní. Paměti tečou jako řídký medík. Nic proti tomu, kdyby tématem byla nějaká idylka. Ale když člověku v jejich světle přijde kdejaký diktátor jako vlastně dobrácký chlapík, se kterým se dobře popije, je něco špatně. Už Goethe mě našťoval svojí neschopností vidět dobu svého mládí jinak než jako čas nekončících radováněk. A s Márquezem je to v drsnější podobě stejné. Ale co, možná právě tohle jsou ty pravé paměti. Člověk přece rád vzpomíná hlavně na to, co se dá nějak hezky a zajímavě odvyprávět. A nejlíp ještě tak, aby se za to sám nemusel stydět.

Michal Schindler

Gabriel García Márquez
Žít, abych mohl vyprávět
Euromedia Group - Odeon, Praha 2003
Ze španělského originálu přeložil Vladimír Medek

Příště: Milan Kundera - Ignorance nebo Oldřich Šuleř - Úhlavní přítel nebo Václav Řezáč - Rozhraní. To se ještě uvidí.

Cynicky

Lehce jsem si
připomenul
prostředek 70. let,
Energy, občas
Hladíkovo sóličko
z *Čajovny*. Ale na
tohle já moc nechci
vzpomínat. Tohle
není odpočívadlo
na mé silnici. To
raději zastavím na
holé pláni a půjdu
vstříc slunci...

Nedávno jsem psal o výběru z firmy 4AD, který se mně tuze líbil. Proto jsem teď v bazaru v Palackého ulici ihned šáhl na cd skupiny **Tarnation**. To je taky dost vychytaná partička. Co to tak asi může být „country art band“? Šéfovou je paní Paula Frazer, která v mládí prošla kostelním sborem (soprán). Od 14 let pak zpívala v jazzové kapele, po absolvování vysoké školy a působení v bulharském ženském sboru (!) hrála v dívčí postpunkové kapele *Frigwith*. Kapelu *Tarnation* založila v r. 1992, v r. 1995 se objevila deska *Gentle Creatures*, což je jakási podivuhodná melanž baladického „gotického“ rocku s výraznými countryovskými názvuky (včetně „jódlu“ ve zpěvu paní šéfové). 15 skladeb, které byly, jestli jsem to dobře pochopil, v dalším vydání v r. 1999 doplněny o 5 bonusů (to se teď cítím ošizený). To je teda různých muzik... Za 150 Kč.

Občas člověk musí přiznat svoje blbství – tak třeba na **Moody Blues** jsem vždycky kejval, jako že vím, a přitom prdlajs. Možná mám někde na kotoučích „stocených“ pár hitů z eSPíček, ale to je všech-

no. Při návštěvě bazaru Vltavská jsem zakoupil dvě řadovky, abych i tuto svoji mezeru zaplnil. Asi jsem to neměl dělat, znovu a opět jsem si dokázal, od koho všeho kopírovaly české kapely konce slavných 60. let. I tady odsud. Ono to taky jinak být nemohlo. Těžko by naši borci našli nějaké podněty z úhru novotnovské éry. Těch, kteří to měli v hlavě hudebně srovnáno po svém, těch bylo maličko... *MB* vznikly v roce 1964 v Birminghamu a v podstatě fungují dodnes. No fuj, skoro 40 let si brnkat. Podstatnými postavami byli (jsou) pánové R. Thomas a M. Pinder, vycházející z britského R & B soundu. Už v r. založení se dostali do hitparád. Pak taky proběhly škatule, škatule hejbejte se, na konci 60. let natočili rockovou verzi Dvořákovy symfonie *Z nového světa*. Kapelou třeba prošel i P. Moraz nebo D. Laine. Co hráli/hrají: Inu, britský chytrý rock. Trochu psychedelie, trochu onoho, vždy podle potřeb trhu (to není řečeno se zlým úmyslem). Z r. 1969 jsou alba *On the Threshold of a Dream* s hitem *Lazy Day* (celkem 13 skladeb) a *To Our Children's, Children's, Children's*

dobré

ren (taktéž 13 skladeb). To je zrovna to psychedelické období, kdy si kapely začínají zkoušet, co se ve studiu dá všechno vymyslet (studio se stává dalším nástrojem). Která kapela by dneska byla schopná během roku vypustit dvě konzervy slušné muziky? Ne že by chyběly přetlaky, ale výsledky nejsou... Že jsem toho o *MB* moc nenapsal? Inu, nemám naposloucháno, nemám pod kůží... Oboje po 249 korunách.

Teď něco podobného. Na Národní pomalu zlevňovali cd *Flying Torso* od **Lenny MacDowella**, až jsem si ho nemohl nekoupit. Předtím jsem nahlédl do příslušné partie encyklopedie, kde jsem nastudoval, že tento německý flétnista, narozený jako Friedemann Leinert, působil na zač. 70. let v krautrockových a posléze jazz-rockových seskupeních (*Birth Control*) - a na to jsem se chytil. Jaksi jsem už nedočel, že pak začal

působit pod změněným jménem, a začal hrát nudnou směsku world music, jazzu a new age, dokonce autor hesla napsal „ambient music“. Taky nahrál cover verze *Jethero Tull*, ale to je všechno málo k omluvě, že jsem si to koupil. V tomhle případě raději nepíšu za kolik (i když to nebylo mnoho), ale stud mnou cloumá. Takže deska z roku 1995, 9 skladeb... Lehce jsem si připomenul prostředek 70. let, *Energity*, občas Hladíkovovo sóličko z *Čajovny*. Ale na tohle já moc nechci vzpomínat. Tohle není odpočívadlo na mé silnici. To raději zastavím na holé pláni a půjdu vstříc slunci...

Pod vše a nic neříkajícím názvem **Summer of Love** zakoupil jsem na Národní 3cd kompakt (260 Kč), na kterém je sneseno to nejpodstatnější, co přinesl slavný konec 60. let, kdy „kytky v hlavě držely jenom tomu, kdo dlouhý vlasy má“. Ale jsou tu podivné

verze, občas některé skupiny hrají něco žánrově jiného, než bychom od nich čekaly. A nikde ani slůvko, co, kdo, kdy a kde. Superpirát, jen názvy skladeb a interpreti, zato pěkný booklet, plný autentických plakátků a fotek. Hrají zde např. *Jefferson Airplane*, *Donovan*, *The Nice*, *Jimi Hendrix*, *Soft Machine*, *Julie Driscoll*, *Eric Clapton*, *Peter Frampton*, *Chicago*, *Santana*. Dylanovo *Lay Lady Lay* zkusila *Melanie*; *Baby Blue - 13th Floor Elevators*; *A Hard Rain's Gonna Fall - Crazy World of Arthur Brown*. Lennonovo *Imagine - Jacqui McShee* z *Pentangle*; hit, který proslavil *Byrds*, *Turn Turn Turn* taktéž *Pentangle*. A mohl bych pokračovat...

Jakub Šofar

Expresivita a dravost ustupuje kontemplativním bělošedým nebo černobílým obrazům pilířů, trámů nebo sloupů. Prozrazují jeho vábení minimálním uměním. Oba tyto proudy jsou stejně dobře patrné i v jeho sklářské tvorbě.

Třikrát ve Veletržním paláci

Vladimír Kopecký,
„Stepá kolej“, detail

Národní galerie připravila na leden až duben 2004 ve Veletržním paláci samostatné výstavy tří poměrně odlišných autorů. První z nich je „sklář“ Vladimír Kopecký. Jeho expozice by se dala nazvat retrospektivní, protože obsahuje obrazy od počátku 60. let až po několik děl z roku 2003. Podtitul výstavy „obrazy a objekty“ je však poněkud zavádějící, protože ačkoli obrazů je k vidění poměrně dost, objekty jsou jenom dva. A to ještě nejsou tak docela skleněné.

Už na prvních obrazech je patrná Kopeckého záliba ve velkých tazích štětcem a pastózních nánosech roztékajících se barev. Typické je také použití barevného lino-lea jako podkladového materiálu vytvářejícího zvláštní pozadí.

V 70. letech se plně projevila i druhá strana jeho tvorby. Expresivita a dravost ustupuje kontemplativním bělošedým nebo černobílým obrazům pilířů, trámů nebo sloupů. Prozrazují jeho vábení minimálním uměním. Oba tyto proudy jsou stejně dobře patrné i v jeho sklářské tvorbě. Na jedné straně jeho „ošklivé sklo“, které připomíná

Vladimír Kopecký, „Slepá kolej“, nahoře celek, dole detail

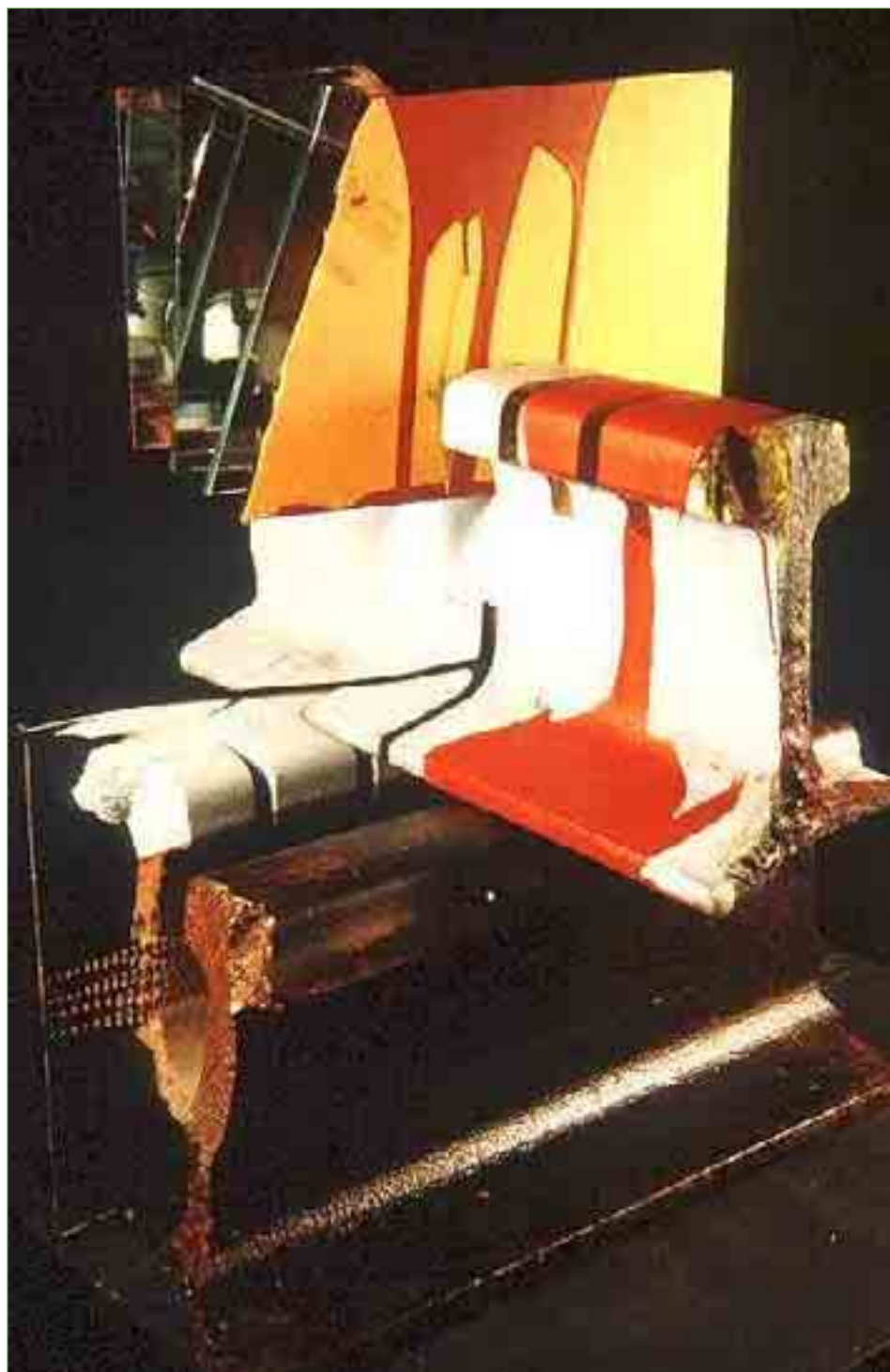

spíše hromadu střepů politou zbytky barev. Na druhé straně velmi jemné průhledy z barveného vrstveného skla. Oba odlišné tvůrčí přístupy realizuje Kopecký paralelně. Je to určitá schizofrenie v autorovi a jeho díle: ošklivé versus krásné, destrukce versus konstrukce, smrt versus život.

Pro autory dalších dvou expozic je společný jejich zájem o geometrii, i když patří do odlišné generace. Starší z nich, německý malíř Otto Herbert Hajek se narodil v roce 1927 v Prachaticích. Jeho výstava velkoformátových obrazů je umístěna v malé dvoraně, protože jinak by se asi nevešla. Kromě velikosti nelze jeho obrazům upřít hýřivou barevnost, ale to je tak asi všechno. Geometrická abstrakce není jenom malba za použití pravítka. Tento proud moderního umění se v Čechách jen velmi těžko prosazoval. Snaha přesvědčit širší veřejnost, že i toto je umění, vyžadovala nejen precizní provedení, ale také zcela jasné myšlenkové ukotvení. Oboje je dobře patrné například u Zdeňka Sýkory, Jana Kubíčka nebo Milana Grygara. Hajekovy obrazy však nenabízejí ani jedno ani druhé. Jeho nedostatky se ještě více zvýrazní i ve srovnání s podstatně mladším Michalem Škodou (nar. 1962).

Škodovy jednoduché bílé reliéfy a objekty vycházejí ze základních geometrických forem (čtverec, kvádr, čára). Základním tvůrčím principem je dělení těchto forem tak, že díla občas připomínají skládačky nebo hlavolamy. Je z nich patrná autora důkladnost nejen při jejich navrhování, ale i při realizaci. Škoda svými malými objekty dokazuje, že na velikosti občas nezáleží.

Třikrát ve Veletržním paláci

Petr Jiška

Internetová
pornografie
knižně nejspíš nevyšla.

Dobrá adresa ano

První
výbor
textů
z Dobré
adresy

Za neuvěřitelných
95,- Kč
dostanete spoustu
mnohem lepší četby,
než je tenhle
slabomyslný inzerát!

Objednejte si to nejlepší z Dobré adresy v exkluzivním výboru! Rozhovory s předními básníky, reportáže z nejvyšších literárních kruhů, břitká satira vedle drastických osobních zpovědí! Čtyři roky nejznámějšího internetového měsíčníku v jediném svazku!

Cena za jeden kus jen 95,- Kč + poštovné od 15,- Kč. Objednávejte po jednom i hromadně! Adresa: *Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5*, e-mail: *dobraadresa@firstnet.cz*

URL: <http://www.dobraadresa.cz>
E-mail: dobraadresa@firstnet.cz

O internetové pornografii píšeme taky!

První výbor textů z Dobré adresy objednávám v počtu ..... ks. Podpis .....

Adresa, kam má být výbor zaslán: .....

..... E-mail*: .....

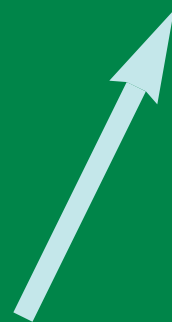
Způsob platby:

- Dobírkou: 95 Kč/kus + 30 Kč poštovné
- Převodem (z účtu, složenkou), hotovostí na přepážce ČSOB na náš účet: 95 Kč/kus + 15 Kč poštovné. Naše číslo účtu je 216093103/0300. (Variabilní symbol* ... ..)
- Fakturou - na náš účet: 95 Kč/kus + 20 Kč poštovné. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky.

*V případě platby převodem: variabilní symbol, který použijete při převodu a podle kterého vás poznáme, vám bud zašleme e-mailem, nebo si ho určíte (maximálně 10místný a pokud možno unikátní - telefonní číslo, rodné číslo).

OBJEDNÁVKA

LITERATURISTICKÝ PRŮVODCE ŠTĚPÁNA KUČERY

Lenka Pfeřlová se narodila uprostřed horkého července 1983, v 10 letech napsala svoji první povídku – bylo to srdceryvné drama o požáru stáje. Studuje psychologii a žurnalistiku na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně a v současné době řeší dilema, jestli psát, nebo být psychologem. „Tvorba, aspoň ta moje, se rodí z bolavých, hnisajících, nevědomých a samotářských koutů duše a obávám se, že psychologie se právě tyhle inspirační zdroje pokouší léčit a hojit - a tím je ničít,“ říká. Má ráda rumunské hory, punk, klasickou kytaru, C. G. Junga, Macha, Šebestovou a Jonatána.

Tanec aneb Miky je král

Na dřavém oblaku,
pod vodopádem par z býčích nozder
krouží bláznivý racek.

Zobákem klove
zběsilý funky rytmus
kálí na zpocená těla tanečníků
křídly rudého anděla ukrajuje barevné okamžiky.

Není teď a není potom
pod zvonem z myší kůže,

když

bezoká bytost
s vlasem až pod zem
osedlá naše dychtící existence.

LENKA PFEFFROVÁ

Romance.cz

Milý, milí...

Neóny v prachu kolejnice shnily
Pavím perem polechtaná játra
Bezuzdý ryk v betonové poušti
Kde malá duše po úkrytu pátrá

Milý, milí!

Když přesvědčení víru smyly
Opuštěná kočka ze soucitu vrní
V unavené trávě obal od žvýkačky
Čísí Amélie pohozená v trní

Milí, milí...

Ve stoce se pijavice zpily
Pustý vzdech se na kanálem vznáší
Tu diamantový jezdec mrtvé koně zapřahá
Vylekán jitre, co na střechy se snáší.

Milí, milý.

V doutnajícím popelnici se nedopalky zblily
Nad katedrálou vlajka z latexu
Cvrček zdechnul pod koly bryčky ~~~

Noc mě fascinuje.

Ostatně

jako vždycky.

Oblaka v maskách lesních zvířat
mručí v důstojném procesí
zelené pastviny
rozevřených klínů

odešel mládenec
nikdo je nekosí

Na pařez porostlý šťavnatým žabincem
usedá stařena Voní mátou
Smích Bezzubé klekání
opar z doutníku

hodiny na věži
odbíjí pátou

V plesnivých kořenech důchodce dubu
chvěje se malé kamenné vejce
vesmírem před počítím
venuší před zrozením

Čekání

vyčkává zárodek
na Boží duhu

Zběsilá babočka s páskou přes oko
rozvlní hbitě plátěná křídla
ve víru chaosu
země se otevře

nebeský chřtán
z horkého zřídla

V jediné bolesti
v jediné chvíli
proniká zlatý déšť
dychtícím lůnem

lačných bohů

pampelišek.

LITERATURISTICKÝ
PRŮVODCE
ŠTĚPÁNA KUČERY

LENKA
PFEFRLOVÁ

Zrození Venuše

Spirálou času se nechávat unášet zpěněným proudem chladných vod

splývat po kapří ploutvi

tančit mezi vlákny zelenomodrých řas

opájet se vůní očního bělma vodních panen

nevědomě se nechat kolébat moudrým línem Bohyně Matky~~~~~

Jsem voda kolující v žilách vody

jsem nekonečnou jednotou

nejtemnější mořskou hlubinou

jsem každou vlnou

každým odleskem a touhou tajemné Luny~~~~~

Čas je jediný okamžik, který nikdy nezačal a nikdy neskončil.

Jednou však přijde chvíle, kdy hastrmanova vlhká píseň podivně utichá...

~~~~~

Nad dřevěné molo se vyhoupne zlatý sluneční kotouč.

Průbojný a nekompromisní paprsek prořízne panenskou hladinu, proniká až k samému dnu. Není kam se schovat před horečným zrakem, v jehož duhové panence se schovává celý širý Vesmír. Jeho mihotavý obraz vystupuje na měnlivém pozadí oblohy. Silné paže paprsků prosvětlují temné víry jasnou teplou září, vykrajují do vodní bezrozměrnosti podivné tvary. Modelují křivky a prohlubně, ty pak obalují měkkou blankou.

Do dvou prohlubní usazují barevné chrupavčité koule.

Pláču, vzlykám, křičím, volám.

Oslepena znásilňujícím žhavým světlem, vzývám Bohyni Matku.

Ta mě v bolestech vyvrhne z temně purpurového klína.

Vlny se mísí s tekutinou utrpení, barví se do ruda.

Jsem sama.

Sama se svou náhlou ohraničeností, bolestí, slzami, krví.

Líhnu se z chroptících vln, světlo sílí a láká mě do svého ohnivého středu.

Když jím projdu, bezmezný okamžik ve své jednotě je pohřben hluboko pod hladinu~~~~~

Chvěju se v extatických vibracích, tříštím se na bezpočet střepin.

Vodní pěna je tiše vozí na svém hřbetě a trpělivě klade na vyschlé molo.

Za bouřkového běsnění pak ty kusy jediný blesk spojí v celistvou hmotu.

Bouře utichá, a když nad lesem ospale zívne poslední zapomenutý hrom, vodní hladina se zavře.

Během chvíle je klidná jako olejová skvrna.

Na břehu moře s přesvědčivostí puká slaná lastura a v malé štěrbině se objeví bělostné zkoumavé prsty~~~~~

Divná story

Šla včera večer ulicí tanečnice
Mírně se potácela
zvonila klíčem v láhvi od vína

Plakala

Mezi vzlyky se šíleně smála

Stříhala si slaměné lokny
a všela je na mramorové větve

Klaun z pitomé šou
se vláčel za ní.

Tvářil se kysele
Když

sbíral ty lokny do košíku

Pocta Wimmu Wendersovi

Slzy močí do kořenů města
Když noc si na své stíny posvítí
Nadra ulic vábí vztyčenými bradavkami
Páci s křídly andělů
Chytají nebe do sítí.

Vykousni duši z těla zimy
Odloupi ze rtů němý mráz
Zahřej hvězdu dlaněmi sevřenými

Když měsíc tančí v úplňku
Artistky prý si lámou vaz.

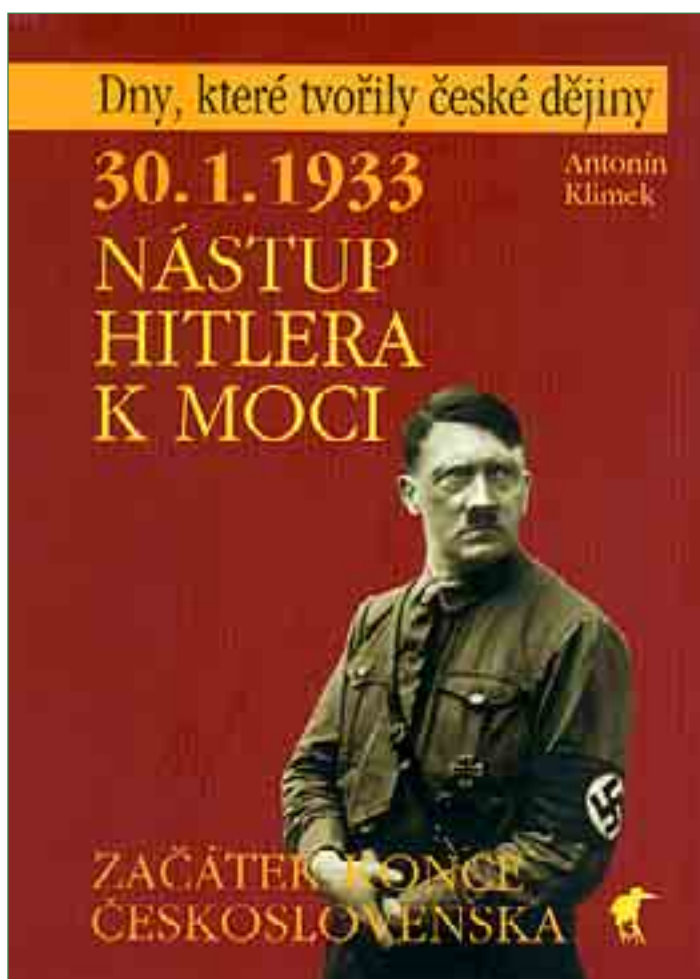
Sen

Jsi - nejsi
Dýcháš - nedýcháš
Jsi proud obrazů, ve kterých marně hledám leit-motiv
Jsi výstřik zpuchřelého podvědomí
Jsi noční kino, kam chodím jen já
Jsi emoce, na kterou v poledne nebyl čas.

Strž (velký recenzní prostředek)

Dnes dvakrát
o začátku a konci...

Gromanova historická drtička

Pochopit Hitlera

Když jsem před časem mohl několik dní sledovat britský satelitní televizní kanál UK History, pozoroval jsem, že se v zásadě stále střídají tři druhy dokumentů: britští panovníci, Stalin a Hitler. Zvláště posledně jmenovaný

diktátor je od dvacátých let minulého století jakýmsi Pop Idolem. Člověk zajímavý se o moderní dějiny dokonce může pocíťovat určitou jistotou, když na něj muž s typickým knírkem znovu a znovu zírá z titulních stránek časopisů, televizní obrazovky, přebalů knih – je stále přítomen, je s námi jakoby doma, patří hlavně do euroamerické každodennosti.

A tak jsem sáhl po knižní novince, z jejíhož přebalu se Adolf Hitler na mne už z dálky mračil. Historik Antonín Klimek pro zdařilou edici nakladatelství Havran „Dny, které tvořily české dějiny“ připravil studii nazvanou 30. 1. 1933 – Nástup Hitlera k moci, začátek konce Československa. Antonín Klimek je, podobně jako třeba Robert Kvaček, nepřehlédnutelná postava mezi dnes už staršími českými historiky, tak trochu drsňák bez předpojatého posuzování.

A tak není divu, že téma své zatím poslední práce nevymezil podle tradičního „potýkání“ Čechů s Němci, podle modelu osvobození od nadvlády, ale podle výroku F. Gregoryho Campbella: „Navzdory rivalitě Češi a Němci měli daleko více společného, než si většina z nich uvědomovala. Mysleli obdobně, a jejich konflikty byly proto daleko zařatější.“ Jakoby tato slova mnohem zjednodušeněji potvrzoval také sám Hitler, když o Čechích mluvil jako o asiatech mezi Slovany (pro jejich kolektivnost a pracovitost, tedy vlastnosti tradičně spojované také s německou národní společností).

...potvrzoval také sám Hitler, když o Čechách mluvil jako o asiátech mezi Slovany (pro jejich kolektivnost a pracovitost, tedy vlastnosti tradičně spojované také s německou národní společností).

Klimek bere nástup Hitlera a jeho důsledky pro Masarykovu republiku pěkně z gruntu – analyzuje Hitlerovu osobnost, ale i soužití obou národů v Rakousku-Uhersku, vyústění první světové války, sudetský problém, růst totalitních hnutí v meziválečné periodě, charakterizuje poválečné Německo, budování národního socialismu v obou společnostech, rysy nacismu, cestu NSDAP k moci, vztahy ČSR k třetí říši i politiku Anglie a Francie vůči rostoucímu nebezpečí. Klimek nešetří ve svém realismu ani jednu ze stran konfliktu, a tak (když mluví o fenoménu antisemitismu) připomíná nejen protizhidské články K. H. Borovského nebo Jana Nerudy či názory F. Palackého a J. Pekaře, ale také třeba výrok poslance Masaryka, jak mu bylo nepříjemné dotknout se Žida. Když na jiném místě analyzuje československou zahraniční politiku vůči Hitlerovu Německu, kromě připomínky Benešova nemístného optimismu a důvěry v pomoc velmocí, které ve stejné době jasně hlásily, že vůle k této pomoci je u nich oslabena, nešetří ani prezidenta Masaryka. Ten v nástupu Hitlera viděl v březnu 1933 projevy lidové demokracie (sám se někdy považoval za demokratického diktátora) a dál viděl hlavní nebezpečí pro republiku v monarchismu. V rozhovoru tehdy dokonce řekl: „Noví vůdcové potřebují oporu národů a všichni vycházejí z lidu: Hitler, Mussolini i Stalin nutně pocházejí z lidu. Také to je určitý druh demokracie.“ Nad jeho dalšími výroky se dokonce žurnalista A. B. Austin neudržel a přirovnal Masarykovy názory k názorům Mussoliniho.

Klimkova studie mapuje vlivy, které umožnily nástup Hitlera, nahlíží je z české perspektivy, ale hodnocení se přísně vyhýbá. Soudobé české politiky za jejich omyly nepeskuje, současnému čtenáři nabízí jen materiál k uvažování nad tím, zda a jak mohli čeští i evropští politici chápat Hitlera. Slůvko „jen“ ale v tomto případě asi není právě na místě.

Antonín Klimek: 30. 1. 1933 Nástup Hitlera k moci, Začátek konce Československa. Havran, Praha 2003, vydání první, náklad a cena neuvedeny.

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko

a my chceme taky krmit zvířata)

Iloneckář

(česká pop music)

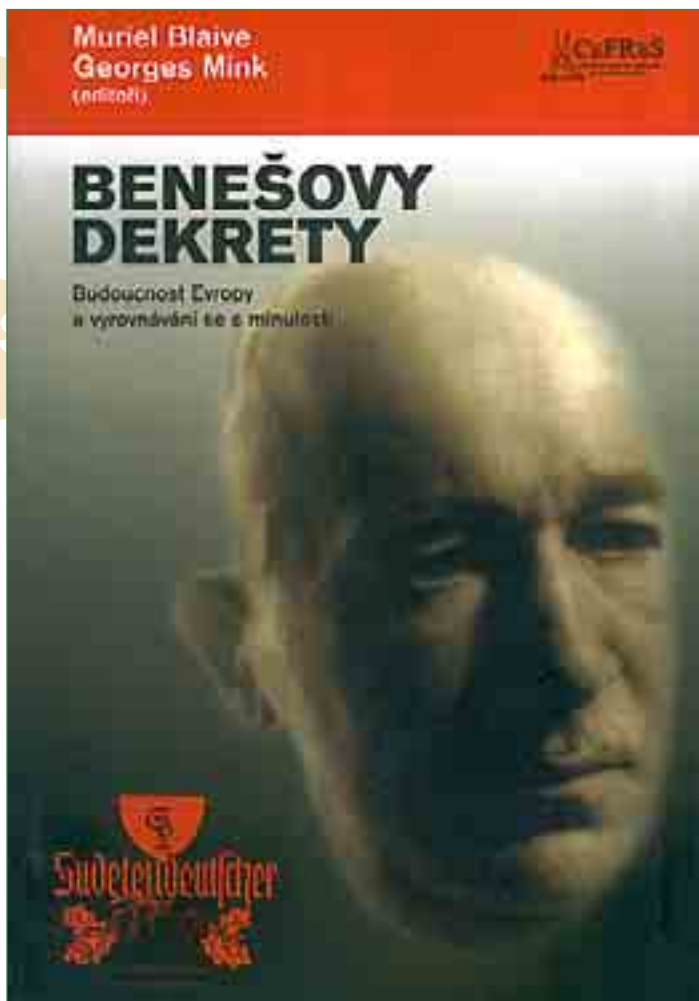
Tuhle jsem usnul u televize a vzbudil mě až zpěv Václava Neckáře z nějaké estrády na Nově (na jinou televizi se nedívám). Jaké bylo mé překvapení (velké), když zpola zalepené oči rozpoznaly na obrazovce místo sladkého prcka z Golden Kids vampire woman Ilonu Csákovou. Radši jsem oči zase zavřel a hle, Václav se vrátil. Objev, že jedna z královen našeho popu nosí v sobě (možná ne, když zpívá Pink, ale jinak často) hlas jedné z ikon šedesátých let, pokládám za jedno z nejdůležitějších probuzení, jakých jsem v poslední době dosáhl. Tvrđovalo se o Heleně Vondráčkové, že když se zpomalí na polovinu, zpívá jako Karel Gott. Ilona se zpomalovat nemusí. Schválně si ji někde ukradněte, pusťte a zavřete oči...

(šš)

Když na jiném místě analyzuje československou zahraniční politiku vůči Hitlerovu Německu, kromě připomínky Benešova nemístného optimismu a důvěry v pomoc velmocí, které ve stejné době jasně hlásily, že vůle k této pomoci je u nich oslabena, nešetří ani prezidenta Masaryka.

S
pro

Muriel
Blaive
vysvětluje,
oč vlastně
v dekretch
jde. Anne
Bazin píše
o dědictví
sudetské
války
v přístupu
k sudetské
otázce
v Německu
a České
republice.

Pochopit Beneše

Z titulu, který se zabývá koncem – tedy důsledky druhé světové války, se na mě na pultu zase nesmál nemračil Hitlerův soupeř Edvard Beneš. Útlý sborník Benešovy dekrety, *Budoucnost Evropy a vyrovnávání se s minulostí* je sestaven z příspěvků loňského setkání českých, německých a rakouských historiků, politologů, právníků a politiků nad problematikou Benešových dekretů. Má čitelnou ambici řadit uměle živené aktuální spory mezi některými českými, rakouskými a německými politiky do kontextu diskusí o vyrovnávání se s minulostí a možnostech budoucího soužití těchto společností v jednotné Evropě. Například německá historička Eva Hahnová ve svém příspěvku o obrazu požadavku části sudetských Němců na zrušení „Benešových dekretů“ konstatuje, že nejen čeští politici, ale třeba také německá média ne vždy pomáhají uklidnění česko-německých vztahů. „Představa, že v Česku platí protiněmecké diskriminační zákony, protože si v této zemi žádný Němec nemůže být jist majetkem, či dokonce životem,“ shrnuje Hahnová, „je totiž to jediné, co si němečtí televizní diváci či povrchní čtenáři novin zapamatovali.“ Českou národní společnost obdobně kriticky analyzuje politolog a sociolog Georges Mink: „Dá

se říci, že smířlivý postoj politiků, kteří byli disidenty, v prvé řadě Václava Havla, se neseťkal s příznivým přijetím u české veřejnosti. Zdá se naopak, že tvrdší rétorika ODS padá na úrodnou půdu...“

Kromě uvedených editorů a autorů zde dále najdeme příspěvky Güntera Verheugena o cílech evropské integrace, které leží v budoucnosti, ne v revizi minulosti. Muriel Blaive vysvětluje, oč vlastně v dekretch jde. Anne Bazin píše o dědictví sudetské války v přístupu k sudetské otázce v Německu a České republice. Nekompromisní český historik Jan Kuklík hodnotí Benešovy dekrety z právně-historické perspektivy. Tobias Weger dává nahlédnout do paměti a symbolů sudetských Němců, Oliver Rathkolb přispěl textem „Potlačování a instrumentalizace vyhnání sudetských Němců a jeho opožděná recepce v Rakousku.“ Václav Havel napsal epilog o dilematech evropského politika Beneše.

Sborník rozhodně patří k realistické části dlouholeté česko-německo-rakouské diskuse (snad vůbec poprvé se zde na malém prostoru protínají pohledy na všechny tři regiony poválečných sporů). Jak podotýká editorka Muriel Blaive, historička zabývající se československou politikou druhé poloviny minulého století, příspěvky tohoto sborníku považují, každý ze své perspektivy, požadavek zrušení dekretů za zbytečný. Z příspěvků se dá vyčíst jednotící představa, že spory kolem minulosti mají šanci na řešení ve společné Evropě. Především ale v přijetí faktu, že letité a stěžejní rozsouditelné spory založené leckdy na křivdách etnických čítek jsou také součástí evropské identity, té identity, která je společná všem třem protivníkům.

Muriel Blaive, Georges Mink (eds.): Benešovy dekrety, Budoucnost Evropy a vyrovnání se s minulostí. CeFRoS a Dokořán, Praha 2003, cena 149 Kč, náklad neuveden.

Martin Groman

Celkem zbytečná knížka

Sborník Jazyk, média, politika, jehož editorkami byly Světa Čmejrková a Jana Hoffmannová, vydalo vloni nakladatelství Academia. Kniha vznikla v rámci projektu Czech and Slovak Public Oral Speech in the 90's díky podpoře Open Society Foundation. A hned na úvod řekněme, že vzhledem k množství práce, času a prostředků, které za ní jsou, je to publikace dost slabá – a nemyslím tím počet stran.

Sedm oddílů, které knihu tvoří (jejich autory jsou Jiří Kraus, Jana Hoffmannová, Světa Čmejrková, Olga Müllerová, Ivana Bozděchová, Vladimír Patráš a Pavol Odaloš), je samostatnými studii nad společným tématem – vybranými záznamy parlamentních a televizních projevů českých a slovenských politiků 90. let. Už v tuto chvíli lze ke knize mít několik výhrad. Především jsou jednotlivé kapitoly přespříliš samostatné. Každý autor tak znovu v úvodu líčí obecné podmínky v české (slovenské) veřejné sféře v 90. letech, popisuje metodologii sběru a zpracování materiálu (každý má mimochodem svůj vlastní přístup, takže ani není sjednocená celkem triviální technická záležitost přepisu audiovizuálních záznamů) a teoretické principy, z nichž vychází. Přitom by stačilo pojmut knihu skutečně jako kolektivní dílo (jak se ostatně navenek tváří) a podobné redundance a rozpory by zmizely samy od sebe. V té podobě, jakou má, kniha není stylově, tematicky ani metodologicky jednotná, což snižuje její snahu zachytit prostřednictvím jazykových projevů českou a slovenskou realitu v období velkých změn.

Ale vezměme to po řadě.

Úvod: Sporné předpoklady

Už v úvodní kapitole se objevují prvky, které pak budou kazit dojem z knihy v celém jejím průběhu. Je to 1.) diskutabilnost určitých tvrzení, která autoři předkládají jako samozřejmá, aniž by je podrobovali elementárnímu rozboru, a 2.) kvantitativní vachrlatost.

Ad 1.: Hned v první větě se dozvíme, že se autoři schválně zaměřili na diskurz politický a mediální, neboť „projevy z této komunikační sféry bezprostředně odrážejí pohyb ve společnosti“. Těžko však sdílet jejich jistotu, že zrovna tyto oblasti (a především mluvčí, kteří se v nich pohybují) skutečně („objektivně“) reflektují celospolečenské změny lépe než např. komunikace neinstitucionalizovaná, mimo-politická, mimo-mediální. Toto omezení si však autoři nepřipouštějí. Kritik přitom namítne, že důvodem pro volbu těchto komunikačních oblastí mohlo být i to, že materiál je poměrně snadno dostupný a jeho získání nevyžaduje náročnou terénní práci.

V té podobě, jakou má, kniha není stylově, tematicky ani metodologicky jednotná, což snižuje její snahu...

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko

a my chceme taky krmit zvířata)

Jak básníci přicházejí o kvalitu

(Dušan Klein: *Jak básníci neztrácejí naději*)

Coby kýčáře mě dojmají příběhy Štěpána a Kendyho (kde všude jste tohle pítomé sousloví už slyšeli?) z filmové série o básnících. Tedy přesněji: staré příběhy. Ještě i čtvrtý díl se dal přežít a měl vtip i jisté roztomile nezraňující společenské ostří, o pátém dílu už se nedá říct ani to. Hudba Jaroslava Uhlíře je pitomá, herci nehrají, ale odříkávají texty, režie je ještě upachtěnější než scénář, pokud je něco takového vůbec možné. Korunu všemu nasazuje upoceně připomínání sponzorů, od pivovaru Starobrno po drogerii Teta. Paradoxně, vymyšlená reklama na hygienické potřeby Teta s babičkou na vozíčku je jediným vtipným vtipem filmu. Možná, že celí pátí Básníci vznikli proto, aby zadavatelé reklamy nezapomínali, že je tu ještě pořád režisér Dušan Klein, který si taky rád sem tam přivydělá.

(šš)

Občas autorka
podléhá rádoby
mediálním
generalizacím
(„S některými
poslanci už máme
pevně spojení
mimořádnou vtipnost“
– str. 66).

Ad 2.: Přestože se v úvodu praví, že materiál pro výzkum byl značně rozsáhlý, nic bližšího se o něm nedozvíme. Nemáme tedy představu, kolik hodin nahrávek, z jakých období a s jakými mluvčími autoři analyzovali a nakolik je tedy jejich práce skutečně vypovídající z kvantitativního hlediska. V jednotlivých statích přitom na tento problém narazíme znovu a čtenářova nejistota spíše vzroste, jak se později ještě ukáže.

**Jiří Kraus:
Solidní teoretik**

Nejlepší dojem ze všech statí ve mně zanechala hned ta úvodní. Jiří Kraus (odborník na teorii rétoriky – knize by mimochodem prospělo, kdyby měl čtenář základní informace o zaměření a specializaci jednotlivých autorů, byl by tak předem varován, jaký přístup může nejspíš čekat) v ní ukazuje, jak se v politickém diskurzu vyjadřuje polemičnost a významové opozice.

Přitom nejzajímavější jsou části, které se tématu přímo netýkají, jako např. oddíl věnovaný pojmu diskurz s přehledem a interpretací dosavadních přístupů (str. 17 n.) nebo ukázka metodologie (str. 35). Jiří Kraus je přitom teoretikem v dobrém smyslu toho slova - pohybuje se na značné úrovni abstrakce a výzkumný materiál bere jen jako ilustraci svých tezí. Jeho práce tedy může být z kvantitativního hlediska (o které by se kniha výše zmíněného zaměření měla bezpochyby pokoušet) těžko brána jako „objektivní“.

**Jana Hoffmannová:
Urputná tvrzení**

Na rozdíl od Krause Jana Hoffmannová více pracuje s reálným materiálem. Ne vždy tak ale činí metodologicky „čistě“. Jednotlivé ukázky se téměř vždy snaží komentovat, interpretovat, napasovat do předem připravené kategorie, kterou jimi

holdá ilustrovat (např. str. 45). Působí to, jako by předem věděla, k jakým závěrům chce ve své statí dospět, a přizpůsobila tomu výběr materiálu (např. str. 53 – citovaným výrokům by se dala přisoudit i zcela jiná ilokuce, než jakou si vybrala Hoffmannová, takto z kontextu vytržené výroky mají minimální vypovídací hodnotu). Občas autorka podléhá rádoby mediálním generalizacím („S některými poslanci už máme pevně spojení mimořádnou vtipnost“ – str. 66).

Autorka se zaměřila na konflikty v politické komunikaci. Svou statí ale v podstatě říká jen tolik, že konflikty existují a někdy mají jejich protagonisté smysl pro humor. Trochu hubený výsledek. I s jejími závěry lze nesouhlasit. Těžko může např. odpovědně prohlásit, že verbální násilí není časté (str. 77), když čtenáři neposkytne kvantitativní údaje. Takto jí můžeme, a také nemůžeme věřit, přičemž pod dojmem z jejího textu je volba mezi těmito dvěma variantami hodně složitá.

**Světlá Čmejrková:
Ilustrace**

Stať Světlá Čmejrkové o mediálních rozhovorech působí spíše jako soubor z literatury vypsanych charakteristik interview ilustrovaný příklady z praxe než jako skutečná studie. Autorka prostě zůstává u popisu jevu, ukazuje, jaké metody jeho analýzy se dají použít, na jaká místa se vyplatí upřít pozornost. K tomu přidává pár příkladů z české reality. Materiál podobného stříhu by se možná hodil jako úvodní kapitola ke sborníku studií o rozhovorech v různých médiích, v rámci této knihy však trčí jako cosi zcela samostatného.

Čmejrkové stať vhodně poslouží začínajícímu lingvistovi k orientaci v problému (viz už jenom názvy kapitol: Orientace dialogu k divákovi, Model interview v metodologii konverzační analýzy, Otázky redaktorů, Odpovědi hostů aj.), ale rozhodně nevy-

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko
a my chceme taky krmit zvířata)

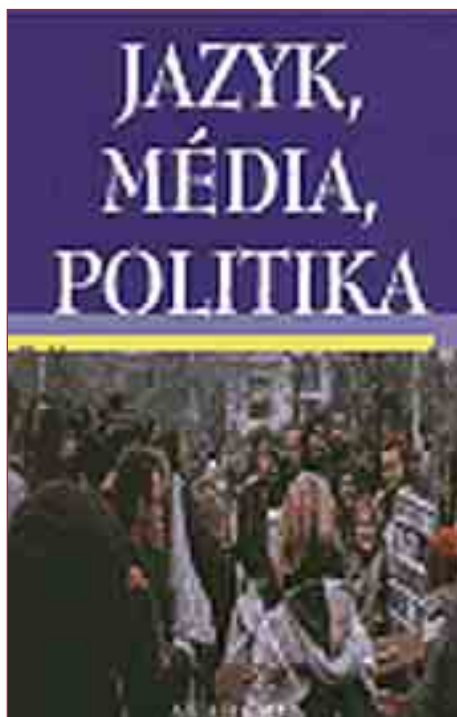
World music from Prague

(Moberg ensemble)

V (mimochodem příšerně graficky dělaném) časopisu MF Plus vychválili CDčko souboru Moberg. Údajně nový lepší Čechomor a vůbec budoucí trend v zacházení s naší lidovou hudbou. Plný nadšení jsem si Moberg koupil (neodradil mě ani pitomý nápis na přebalu „World music from Prague“) a musel jsem dát tomu skoro reklamnímu článku za pravdu. Až na to, že Čechomor je něco úplně jiného a že ječáky Mobergu jsou zřejmě moc specifické na to, aby inspirovaly nějaké trendy, je to opravdu dobrá hudba.

(šš)

povídá nic zajímavého o současném jazyce v českých médiích. Opět se zde ukazuje, že knize chybí jednotící linie.

Výsledkem celé statí pak je „objev“, že politik se při televizním interview snaží zapůsobit na diváky. Hm.

**Olga Müllerová:
Případ Pressklub**

Tato stať je založena na studii jediného pořadu – Pressklubu na rozhlasové stanici Frekvence 1 moderovaného Václavem Moravcem. Dlužno poznamenat, že zrovna tento pořad si svou případovou studii zaslouží, protože to ve své době byl neobvyklý jev – veřejnoprávní kvalita v soukromém médiu.

Stejně jako Světlá Čmejrková se i Müllerová zaměřuje na popis „zajímavých míst“ v mediálním rozhovoru (reakce zpovídaného, moderátorova volba otázek aj.). Také se často opakují témata předchozích statí (ironie, humor, konflikt – str. 146 n.).

Müllerová si více všimá role moderátora a „režijní“ stránky pořadu (příprava, koncepce). S omezením na jeden konkrétní (a navíc dost specifický) pořad je ale opět problematické její závěry brát jako vypoví-

dající pro české mediální rozhovory obecně.

**Ivana Bozděchová:
Nic nového pod sluncem**

Text Ivany Bozděchové přináší minimum informací, které by nějak souvisely s avizovaným tématem knihy. Nějak mi nedochází, jakou vypovídací hodnotu má informace, že v mediálních projevech lze najít jak obecně české, tak hyperkorektní morfologické prvky (str. 158), nebo věta „Pro hodnocení diskutovaného obsahu se používají hodnotící adjektiva“ (str. 164). K pochopení české mediální reality také podle mého nijak zvlášť nepřispívá výčet oblastí původu idiomatických vyjádření na str. 168–169.

K Bozděchové navíc lze mít i věcné výhrady. Například se nedomníám, že výraz „vozový park“ by byl neologismem vytvořeným ad hoc v televizním studiu (str. 172).

**Vladimír Patráš, Pavol Odaloš:
Proč?**

U příspěvků dvou slovenských autorů se neodbytně vkrádá otázka, proč vlastně byly do knihy zařazeny. V podstatě totiž omílají to samé jako autoři předešlí, znovu opakují již probraná témata (např. humor – u Patráše na str. 202 n., u Odaloše 229 n.), aniž by přinesli něco nového. Už návyky statí obou slovenských autorů ukazují, že by na pár desítkách stran chtěli probrat neuvěřitelné množství témat a materiálu. Tato snaha logicky končí tím, že oba opakují dávno známé banality (například že cílem exteriérových řečově-komunikačních technik je působení na veřejnost – str. 217).

Navíc i výběr podkladového materiálu je zde poněkud problematický. Například ukázky vtipnosti slovenských politiků ilustrované výběrem „vtipů“ s etnickým podtextem (str. 232–233) moc humorné nejsou.

Jaksi z toho celého má člověk dojem, že oba slovenští autoři byli vyzváni ke spolupráci proto, že dobře vypadá, „když je tam něco ze Slovenska“.

**Shrnutí:
Omezený užitek**

Knihy má i několik přínosných míst. Jednotlivé kapitoly mohou sloužit jako solidní ukázky různých přístupů, které lze tvářit v tvář sebranému materiálu zvolit. Čtenář navíc získá slušnou zásobu odborných pojmů. Také lze pro rozšíření vlastních znalostí vhodně využít seznamů literatury, které každý z autorů přiřkládá ke své statí.

Celkově jsou ale Jazyk, média a politika spíše zprávou o úrovni české lingvistiky než českého jazyka a tím i současné společnosti. Ponechávám na vaší úvaze, zda je to dost, nebo málo.

Miroslav Cingl

Navíc i výběr podkladového materiálu je zde poněkud problematický. Například ukázky vtipnosti slovenských politiků ilustrované výběrem „vtipů“ s etnickým podtextem (str. 232–233) moc humorné nejsou.

Stráž (velký prostředek)
 Neuzavřenost příběhu,
 neuzavřenost přání, tužeb, možná
 neuvědomování si, nevnímání sebe
 sama jako bytosti s touhami, či
 přesněji s právem touhy mít. Anna

Zonová se dívá kolem sebe
 a zaznamenává všechno, co vidí.

Stroze, věcně, nehodnotí,
 nevysvětluje, nedomýšlí.

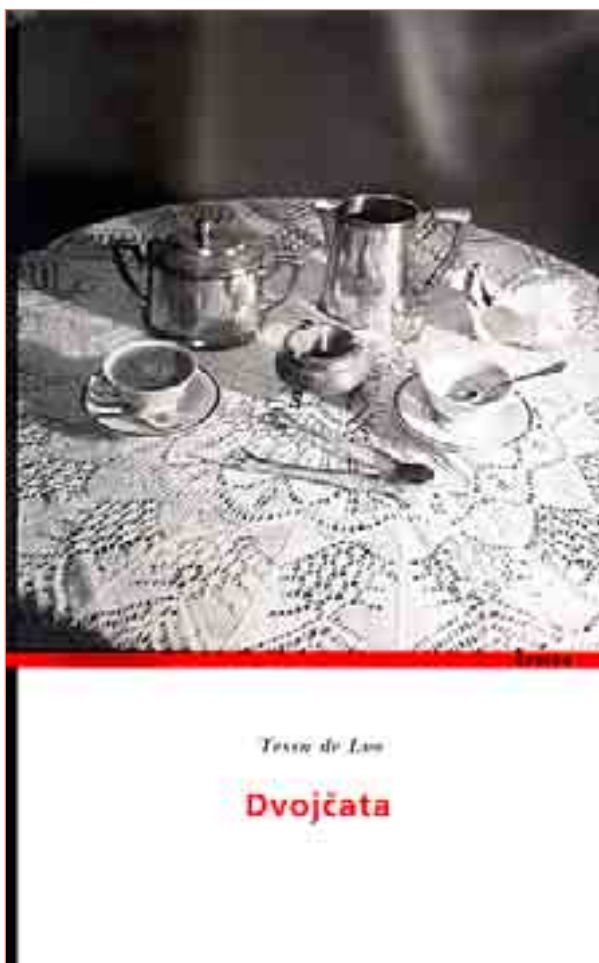
Hledání domova

Předmluva-doslov u díla beletristického ano, či ne? Kniha začíná jící „hlavním“ textem a „hlavním“ textem končí ve mně budí malinko nedůvěry. Chci mít možnost, necítím-li jistotu, proč jsem knihu vzala do ruky, najít v ní nějakou oporu, pomoc, vysvětlení, prostě něco, co mi umožní alespoň částečně se orientovat. Jistě, stane se, že tu pomoc nevyužiji, že se autor doslovu či předmluvy „namáhal“ zbytečně, no ale to už tak u „vysvětlujících“ textů někdy bývá. Navíc se nemohu ubránit otázce, zda nakladatel nevydal knihu „mlčky, beze slov“ proto, že důvod jejího vydání vlastně „nezná“. Nu dobrá, tak tedy alespoň cosi na záložce či obalu... Ne. Nezbyvá nic jiného, než si knihu přečíst, jinak se prostě o ní není možné cokoli dovědět.

Povídky Anny Zonové vydané v nakladatelství Petrov pod názvem Červené botičky jsou četbou nikoli povzbudivou, ale kupodivu osvobozující. Autorka má velmi pozorný až zkoumavý pohled, který neodvrátí ani v okamžiku, kdy to znamená nahlížet za přibouchnuté dveře. Snad je to tím, že společnost jejích hrdinů se pohybuje prostorem, kde vlastně žádné dveře nejsou. Neuzavřenost. Neuzavřenost příběhu, neuzavřenost přání, tužeb, možná neuvědomování si, nevnímání sebe sama jako bytosti s touhami, či přesněji s právem touhy mít. Anna Zonová se dívá kolem sebe a zaznamenává všechno, co vidí. Stroze, věcně, nehodnotí, nevysvětluje, nedomýšlí. Asi proto její obrazy často neutěšené reality nedoléhají ztěžka, jsou jen prostým lidským životem, jedním z mnoha způsobů jak se dá existovat. Záleží jen na místě, čase, situaci, v níž se jedinec ocitá, být jinde a jindy, všechno by se třeba odvíjelo jinak. Snad je to autorčin způsob jak dát naději (hrdinům,

čtenáři, sobě), snad je to jen naděje nesená náhodou, shodou okolností. Minulost krajiny není minulostí jejích obyvatel, jsou cizinci bez vazeb. Domov tvořený věcmi, nikoli vztahy. Kupodivu se tak dá žít. Ale nakonec, proč kupodivu. Ty obrazy nejsou smyšlené, lidé v nich skutečně dýchají, hovoří, smějí se i pláčou. A patří k sobě, i když společností, které vytvářejí, je nesourodé, patří k sobě právě tím vnitřním bezdomovstvím. Pojí je jejich samota.

Nakladatelství Eroika vydalo v překladu Jany Pellarové-Irmanové román Dvojčata nizozemské autorky Tessy de Loo. Příběh dvou sester-dvojčat, které se ocitnou v šesti letech (po smrti svých rodičů) každá v jiné zemi a v jiných sociálních a společenských podmínkách. Setkávají se náhodou jako staré osmdesátileté ženy v belgických lázních Spa a vzpomínají na životy trávené odděleně a „jinak“. Nejjednodušeji se dá kniha číst jako vyprávění dvou osudů, které se

A tak se
bez ohledu
na svoji vůli
ocitla na
straně
„nepřítele“
na straně
„zla“.

shodou náhodilých rozhodnutí odvíjely velmi odlišně, i když začátek měly společný. Navíc jejich část zasáhla doba druhé světové války a německý nacismus a oba životy tragicky poznamenaly. Toto čtení je nejméně zajímavé, i když nejpříťažlivější. Takhle by bylo možné vyprávět nejen jeden příběh. Války po sobě nechávají padlé, opuštěné, zmrzačené, připravují lidské bytosti o domov a blízké, stavějí je do situací, v nichž se projevují krajní emoce, pudy často převažují nad citem a rozumem. Ale právě ten příběh je v knize dominantní, ve smyslu stránkového rozsahu a nakonec i sevřenosti – začátku a konce. Je to však spíš vyprávění Anny, té ze sester, která zůstala doma, v Německu, na statku svého strýce, jako levná pracovní síla. A tak se bez ohledu na svoji vůli ocitla na straně „nepřítele“ na straně „zla“. Lotte, druhé dvojče, jako by ani nechtěla vzpomínat, jako by naopak minulost chtěla nechat za sebou, překrytou přítomností, i když její život u holandských pří-

buzných vlastně v mnohém byl pokračováním života „doma“. Ovšem ve srovnání s Annou byla na straně „napadených a mrzačených“. K návratu do dob „dávných“ ji často donutí jen nesouhlas se setrou. Jejich vzpomínky se týkají téměř výhradně (až na pár drobných odbočení) právě let třicátých a čtyřicátých, tedy doby nástupu Hitlera k moci až po tragický pád jím vytvořené třetí říše. A právě proto, že je to především Anna, která mluví, jako by se navíc před čtenářem odvíjelo hledání odpovědi na otázku kolektivní a jedincovy viny. Ovšem ve velmi subtilním rozměru. O posledních padesáti letech života obou sester se v podstatě čtenář nedoví nic, vůbec nic, jen to, že jedna zůstala sama a starala se patrně o opuštěné děti, druhá se vdala a měla své děti. Příliš málo na tak dlouhý čas.

Během svého „válečného“ odloučení se dvakrát setkají, ale jako by se cítily volněji, když se opět mohou rozejít. Sestry, dvojčata. Snad se autorka na mnoha mís-

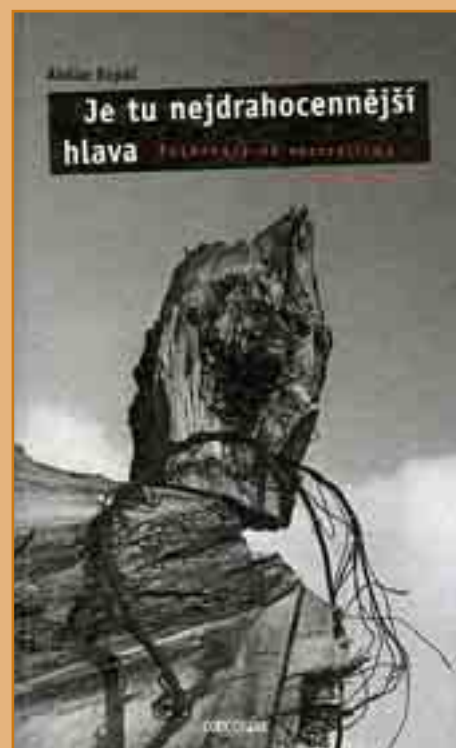
Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko

a my chceme taky krmit zvířata)

Skromnost
nade vše

(Radim Kopáč: *Je tu nejdrahocennější hlava. Rozhovory od surrealismu k surrealismu*)

Kniha rozhovorů, které Radim Kopáč spáchal se zajímavými lidmi kolem současného českého surrealismu, mě potěšila snad i víc, než výbor z Kopáčových doslovů Hvizd žlutého inkoustu (a facka), který v této Dobré adrese (pravděpodobně – znáte to, člověk před uzávěrkou nemá jistého nic) recenzujeme šířeji. Ještě větší radost než čtivé a informativní rozhovory mi ale udělal sám jejich autor. Název knihy zvolil se sobě vlastní skromností, takže čteme-li titulní stranu svazku lineárně, dostaneme text Radim Kopáč je tu nejdrahocennější hlava. Nepochybujeme.

(šš)

tech snaží zachytit cosi z jejich psychologie, ale protože jí to nedá a chce čtenáři vysvětlit, proč postavy činí, co činí (a to pochopitelně nejen Anna a Lotte), „dovětky“ možné proniknutí k jejich duši spíš brání, protože podsouvají jen jedno „vysvětlení“ (jako by pro lidské konání existoval vždycky jen jeden zcela jasný důvod). V závěru knihy se dozvídáme, že se Anna při svém studiu seznámí také s Freudovou teorií o důležitosti prvních šesti let v lidském životě. Nu dejme tomu, že Tessa de Loo říká – prvních šest let života prožily dívky spolu, potom každá odlišným způsobem. A efektně toto své sdělení podtrhne tím, že Lotte, která se celou svojí bytostí brání vytvořit si jakékoli pouto ke své náhle se objevivší sestře, na konci knihy pronese „ona je má sestra“. Pravda je, že i autorka vzbuzuje dojem, že se seznámila s některými Freudovými teoriemi, a patrně pod tíhou autority toho jména nemohla své poznatky pominout.

A tak si můžeme jen klást otázky, které nám nabízejí určitá „vysvětlení“, dávají nám nějakou možnost pochopit. Nechce snad Lotte „potkat“ znovu svou sestru proto, že ona byla tou šťastnější? A nikdy si to nedokázala odpustit? Cítí se vinna tím, že nemusela hledat odpovědi na otázky, co je dobro a zlo? Že se prostě zcela samozřejmě ocitla na té „správné“ straně? Nebo se s ní snad nechce setkat proto, že by se musela přiznat ke svému německému původu – především sama sobě přiznat, tedy nějak se srovnávat s tím, že i ona patří k národu „vrahů“? Anebo bychom měli hledat právě v těch prvních šesti letech života? Ale co o nich víme? Jen tolik, že byla často ta druhá, i ruku si přece zlomila Anna, ne Lotte. A když chtěla mít také obvázanou ruku, bylo to proto, že nemohla svoji sestru prostě opustit v jejím neštěstí, nebo prostě jen nemohla snést, že Anna už zase byla ta, k níž se upírala pozornost?... A Anna? Proč ta přehnaná radost ze shledání? Proč během

těch padesáti let prostě jedna druhou nevyhledala? Vždyť Anna nikoho neměla, muž jí padl, zůstala bezdětná, prostě byla úplně sama. Jak to, že čekala až na náhodu posledních dnů svého života, pokud měla k sestře docela vřelý vztah? A měla? Nebyly to jen dodatečné výčitky, které nikdy nevyslovila? Za to, že ona byla ten méně šťastný? Nebo se prostě jen úporně snažila alespoň ty poslední dny nebýt sama? Vytvořit si iluzi, že má někoho blízkého, někoho kdo ji má rád? Možná celá ta léta nemohla pochopit, jak to, že ji její vlastní sestra nedokázala hned po válce přijmout prostě proto, že byly sestry, bez ohledu na to, že přicházela ze země, která rozpoutala válečné šílenství. Srovnávala se celá ta léta s otázkou, že ji její sestra nemiluje, že je snad dokonce ráda, že se jí zbavila? Nebo snad ta její poválečná léta byla tak plná prožitků, že v nich nebylo místo pro posledního nejbližšího pokrevního příbuzného? Anebo prostě autorka chtěla rozbít ono klišé o vnitřním poutu sourozenců-dvojčat? Jak to, že těch prvních šest let života se proměnilo jen v jednu jedinou větu, „ona je má sestra“? A nemohla by znít – „jsem její sestra“? Zdánilivě bezvýznamná drobnost. Ale nevyjadřuje vztahování se k té dané osobě? Není v tom jen pocit povinnosti, místo lásky, a bolesti? Anebo jí teprve teď (když je Anna mrtvá) dochází, jak moc byla i ona opuštěná, jak moc jí chyběla její sestra-dvojče? Myslím, že nic z toho v knize není.

Je prostě čtivým vyprávěním dvou tragických osudů prolutých s dalšími tragickými osudy, hloubku lidských charakterů v ní objevíme jen s velkou dávkou fantazie.

Zuzana Fialová

Anna Zonová, Červené botičky, Petrov 2001
Tessa de Loo, Dvojčata, překlad Jana Pellarová-Irmanová, Eroika 2003

Krmelec

(rubrika ukradená z Tvaru.

Tvar má Kulturní krmítko

a my chceme taky krmit zvířata)

Černá Nohavica Boží

(Jaromír Nohavica: *Babylon*)

Nechápu moc nákupní i odborné zbožštění zatím poslední desky Jarka Nohavici (*Babylon* je nejprodávanějším titulem už bůhvíkolik týdnů a taky je nominován na bůhvíkolik cen Akademie). Nohavica v *Babylonu* nepředvádí nic nového, zázrak v podobě Divného století se nekoná, nová deska je písničkářův slušný standard, který se dobře poslouchá a občas připomene starší věci, což v Nohavicově služebním věku snad už ani není výtka. Je pravda, že Jarek je jediným zpěvákem, který se dovedl vymanit ze škatulky folkaře a kterého kromě náctiletých slečen v batikovaných tričkách mívá rád i zbytek rodiny, ale dělat z té černé a (mezi jeho ostatními) průměrné desky událost je zbytečné.

(šš – doufám, že příště se do téhle rubriky už přidají i jiné zkratky)

Kopáč knižní

Kniha pražského literárního kritika Radima Kopáče *Hvzd žlutého inkoustu* (a facka) shrnuje (výběrem) jeho kritickou a esejistickou tvorbu za poslední tři roky. Kopáč je nejen literární kritik, ale také editor, publicista a šéfredaktor literárního čtvrtletníku *Intelektuál*. V poslední době proslul kontroverzí na soutěži ve Slam poetry, jež se konala v rámci olomouckého literárního festivalu *Poezie bez hranic*, kdy byl pro své nekompromisní hodnocení básníka Mariana Pally vyloučen z poroty (ponechme stranou zda právem).

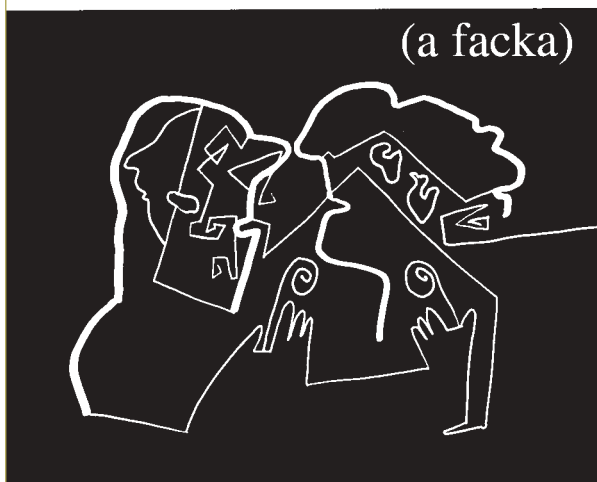
Většinu textů souboru tvoří doslovy k nejnovější české literatuře, veskrze poezii, doplněné o kritickou reflexi dalších knih daného autora. Jsou zde také eseje a recenze dříve publikované v literárních časopisech. Podtitul „Texty k nové české literatuře“ naznačuje, že se nejedná o reprezentativní soubor, který by si dělal nárok systematicky zmapovat současnou českou literaturu. Výběr autorů je dán spíše kritickými preferencemi. Přesto zde však najdeme umělce, kteří se významně podílejí na současném literárním životě. Kniha nás seznamuje jak s tvorbou autorů nejmladší generace, tedy té, do níž náleží i kritik sám (např.: laureát letošního ročníku *Ceny Jiřího Orteny* Radek Malý, básnička Kateřina Rudčenková, „halucinosurrealista“ Viki Shock, básník Milan Šedivý), tak s již etablovanými básníky a prozaiky generace střední (Jiří Dynka, Emil Hakl, Vít Kremlička, Michal Šanda a mnoho dalších). Věnuje se také méně známým nikoliv však nezajímavým umělcům jako je Jiří Gold nebo Aleš Pech.

Každý esej je uveden mottem, jež významově či tematicky souvisí s dílem rozebíraného autora. Kopáč hledá stěžejní motivy a témata, charakterizuje autorovu poetiku a sleduje proměny v tematické a výrazové rovině u jednotlivých sbírek či próz. Jeho přístup je povytce interpretační. To je dáno

RADIM KOPÁČ

Hvzd žlutého inkoustu

(a facka)

Texty k nové české literatuře na přelomu tisíciletí

CONCORDIA

zejména tím, že většina textů byly původně publikovány jako doslovy. Kritickým očima zde nahlížíme na díla většinou spolu s jinými literárními kritiky. Je sympatické, že je Kopáč cituje, i když jsou v protikladu k jeho vlastnímu kritickému soudu vyřčenému v minulosti. Tak máme možnost srovnání jednotlivých pohledů. V recenzích je naopak již zřejmý posun – kritik srovnává hodnotu jednotlivých sbírek básní (popř. románů) mezi sebou a hodnotí také autorův umělecký vývoj.

Umělecké dílo v Kopáčově pojetí není pouze systémem znaků, ale také uměleckou výpovědí člověka o sobě a světě, kterým je obklopen. Proto v esejích nalezneme obsáhlé pasáže o tom, co o sobě řekli či napsali autoři samotní. Kopáč načrtává životní příběhy umělců v souvislosti s jejich texty. Pokouší se nalézt paralely mezi výpovědí lyrického subjektu (v próze vypravěče) a životní drahou umělce samotného. Tento autobiografický přesah je patrný zejména

v esejích o prozaicích. Zajímavá jsou také vlastní svědectví autorů o psaní literatury: „Jenže nedlouho po devětaosmdesátém roce přišla krize a s básněmi jsem přestal. Byl jsem natolik ponořený do formálních problémů poezie, že jsem nedokázal ani vyjít na ulici.“, říká například básník Jiří Dynka.

Kopáč se snaží pojmenovat autory a literární proudy, jimiž se nechávají inspirovat současní literáti. Velmi často dochází k závěru, že podnětným zdrojem je jim umělecká avantgarda uplynulého století. Od hravého dadaismu, přes surrealismus k civilismu skupiny 42 a experimentální poezii. Tyto tendence se potom odrážejí i v současné literatuře, ať už se jedná o nainvni či insitní poezii nebo o patafyzické texty. Kritikovo zaujetí pro avantgardu však může s přibývajícím počtem přečtených stran působit poněkud únavně. Stále častěji mě napadala otázka, zda je tato avantgardní tradice tvůrčím způsobem aktualizována a jestli současná česká literatura přináší ně-

Kopáč hledá stěžejní motivy a témata, charakterizuje autorovu poetiku a sleduje proměny v tematické a výrazové rovině u jednotlivých sbírek či próz.

Tyto tendence se

potom odrážejí

i v současné literatuře,

ať už se jedná o naivní

či insitní poezii nebo

o patafyzické texty.

co nového. Neztrácí se její specifická v záplavě byvších směrů?

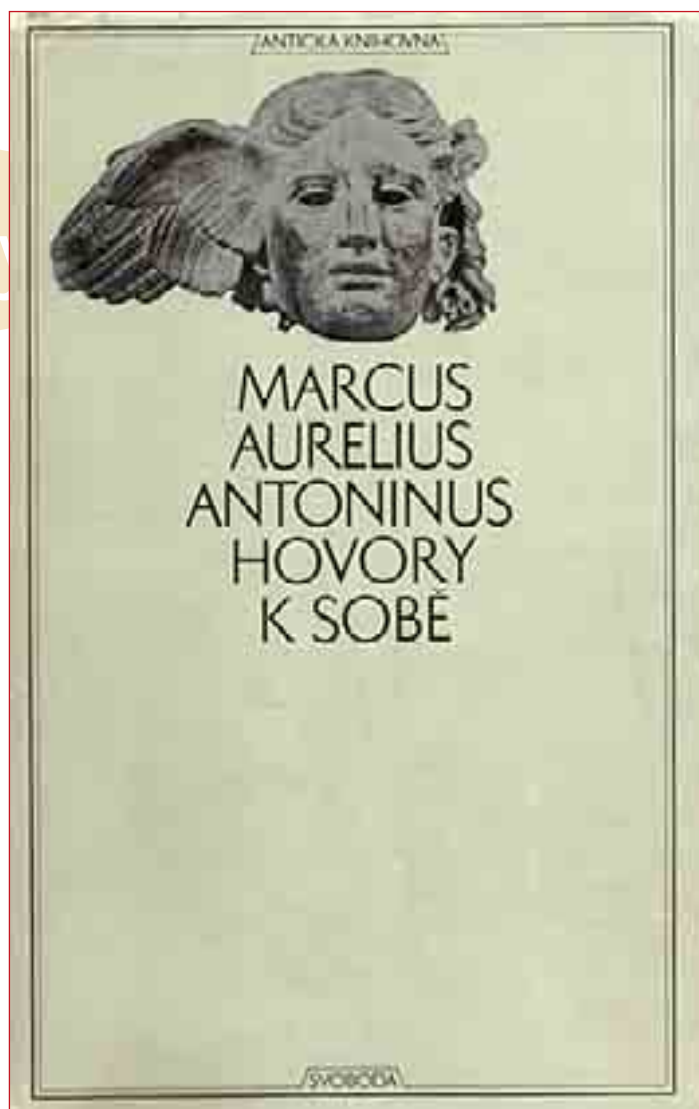
V další části souboru nás autor seznamuje s dvěma almanachy – Břítvou do klavíru (2002) a Jít pevně za svým imbecilem (2003). Do prvního z nich sám přispěl svými texty. Letmo nás seznamuje s autory – frontman skupiny Už jsme doma Miroslav Wanek, již zmiňovaný Viki Shock a další. Opět je zde patrná návaznost na avantgardu. V úplném závěru souboru je připojen článek načrtávající historii českých literárních mystifikací. Začíná u obrozeneckých sporů kolem Rukopisů a pokračuje dále přes eskapády Ivana Wernische v šedesátých letech až k „žhavé mystifikační“ současnosti. Zde je mnoho cenných informací (mimo jiné o tvarovském Aloisu Burdovi). Na celý článek však vrhá znejisťující stín virtualizace některých skutečně existujících postav české literární scény, o kterých Kopáč nepravdivě (snad žertem) tvrdí, že jsou pouhou mystifikací. Kniha, doplněna medailony rozebíraných autorů s bibliografickými údaji, může být užitečnou pomůckou k orientaci na současné literární scéně.

Josef Švéda

Radim Kopáč – Hvízd žlutého inkoustu (a fac-ka) Texty k nové české literatuře na přelomu tisíciletí

Concordia, Praha 2003, 500 výtisků, doporučená cena: 149 Kč, 1. vyd., 150 s.

Vykopávka měsíce (recenze klasického díla)

Marcus Aurelius Antoninus: Hovory k sobě

Osвіcenství (dovršené modernou) bylo obdobím posedlým budoucností. Tahle posedlost se v nás drží dodnes – jediné, co nás zajímá, jsou novinky, módy, trendy a výhledy kamsi. Postmoderna, která zrelativizovala pokrok (a čas obecně) stejně jako cokoli jiného, by ale měla vyústit ve znovuzhodnocení klasiky, historie a vůbec všeho zdánlivě prošlého, co ve skutečnosti mluví k dnešku často trefněji než haldy módních efemerit.

Nikdo asi nebude pochybovat o tom, že stará díla dnes čteme jinak, než je četli současníci jejich vzniku. Máchův Máj pro nás má vzhledem k historii svých ohlasů úplně jiný obsah než měl dejme tomu pro pány Tomička a Chmelenského.

V nové rubrice Dobré adresy (která stejně jako ostatní možná nepřezíje svůj první díl) bychom rádi poznámkovali knihy a texty, které se jinde už citují jen jako nezpochybnitelné hodnoty. Mají dnešku ještě vůbec co říct? Které z nich jsou živou skutečností a kte-

Marcus Aurelius nebyl podle svých zápisků nejhlubším filozofem historie, ale byl statečným a dobrým člověkem, tedy (na rozdíl od spousty filozofů) příkladem k následování. Čtení Hovorů k sobě posiluje a pomáhá vyrovnat se s leccím, co nás v životě potkalo, potkává a možná ještě potká. Je to knížka, kterou je fajn mít u sebe, když není člověku nejlíp. Existuje-li někde opravdová útěcha z filozofie, pak tady. Ten text není jen vykopávka, je to pořád ještě živá literatura a co víc, literatura nadmíru užitečná, což se ani o každé dobré literatuře říct nedá.

ré se staly pouhým archivním pramenem? Tak schválně.

Čím jiným uvést rubriku recenzí klasických textů než prvním svazkem edice Antická knihovna, která u nás začala vycházet v roce 1969. Staly se jím (asi nikoliv náhodou) Hovory k sobě filozofa na císařském trůně Marka Aurelia.

Předposlední člen úspěšné císařské dynastie Antoninů psal dvanáct knih svých osobních úvah ve zralém věku, často během vojenských tažení, které byl nucen vést proti nájezdnickým kmenům, ohrožujícím jeho říši.

Hovory k sobě patří k textům, které pomáhají přežít. Přežít ve smyslu vyrovnat se se světem a přijmout ho se vším všudy bez skuhrání a pocitu křivdy.

Číst Hovory k sobě jako etickou příručku nicméně znamená dostat z nich nejvýš pár suchoprdných mravokárných sentencí, které se pořád opakují a vyzývají k tomu, ne-

nechat se ničím rozhodit a být ke všem hodný. Hovory k sobě holt nejsou etickou příručkou. Při jejich čtení je třeba si uvědomit, že je jejich autor psal pro sebe, jako svůj osobní, vnitřní dialog a jako svědectví boje s vlastní slabostí, vášní, strachem ze smrti atd. Hovory k sobě nejsou inspirující jako kázání, jako soubor pravidel a návod k životu, ale jako návod k dialogu se sebou samým.

Marcus Aurelius byl (spolu)císařem největšího impéria své doby, byl prakticky světovládcem. Je důležité vědět (a z Hovorů k sobě to zjistíte), že ani taková pozice nepřináší člověku štěstí a spokojenost. Tu musel Marcus Aurelius hledat (stejně jako otrok Epiktétos) jinde.

Hovory k sobě jsou svědectvím síly stejně jako slabosti. Rozumná bytost (a navíc císař a Říman) v Marku Aureliovi bojují se špatným člověkem Markem Aureliem a zápisky jsou svědectví o vítězství prvního v tomto boji, jakkoliv (vzhledem k častému opakování) k vítězství nikdy úplnému.

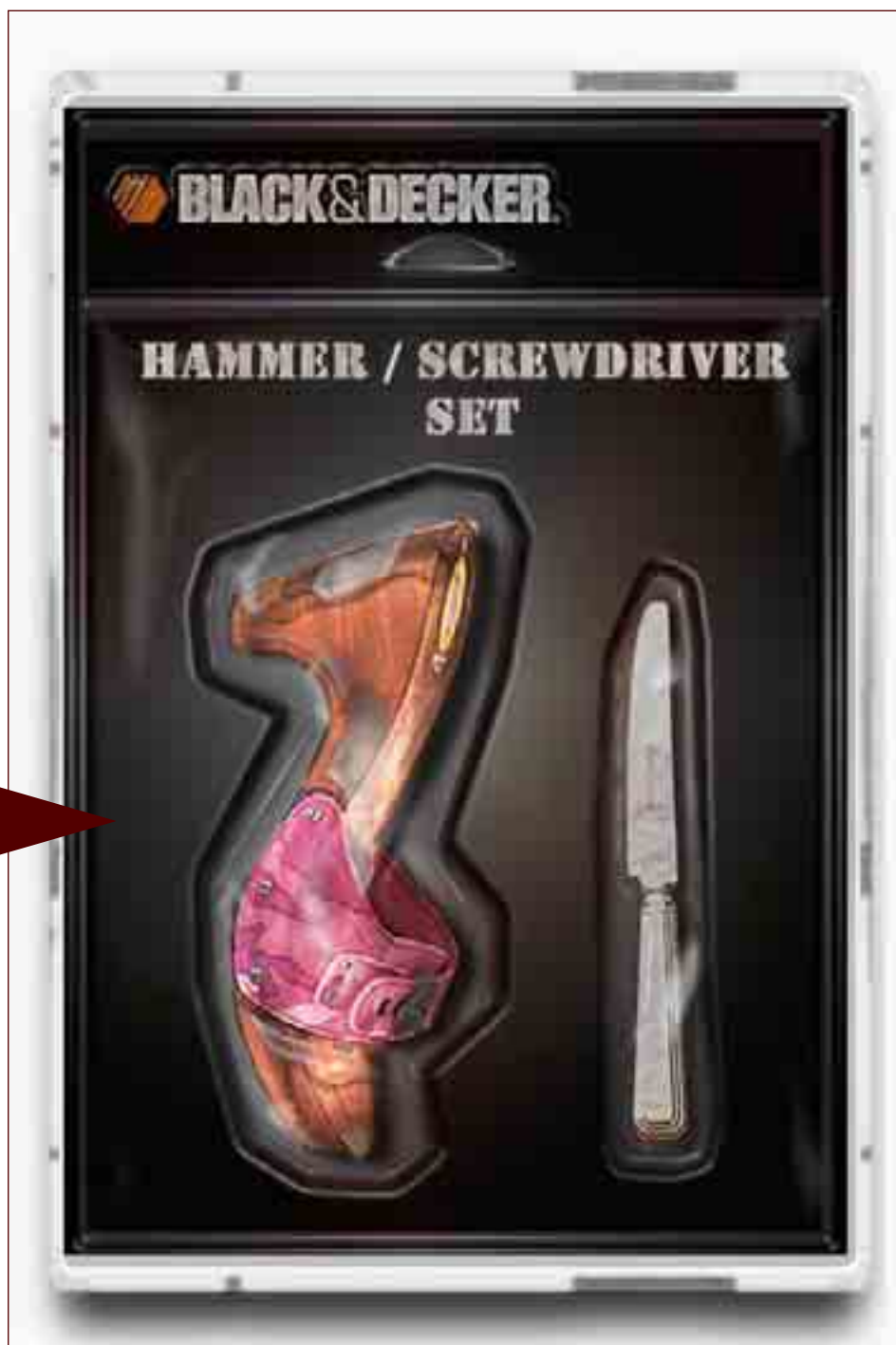
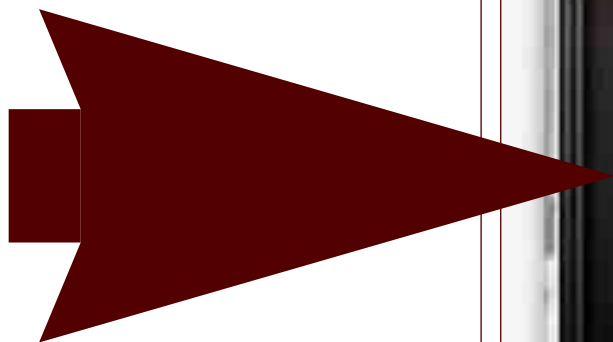
Marcus Aurelius nebyl podle svých zápisků nejhlubším filozofem historie, ale byl statečným a dobrým člověkem, tedy (na rozdíl od spousty filozofů) příkladem k následování. Čtení Hovorů k sobě posiluje a pomáhá vyrovnat se s leccím, co nás v životě potkalo, potkává a možná ještě potká. Je to knížka, kterou je fajn mít u sebe, když není člověku nejlíp. Existuje-li někde opravdová útěcha z filozofie, pak tady. Ten text není jen vykopávka, je to pořád ještě živá literatura a co víc, literatura nadmíru užitečná, což se ani o každé dobré literatuře říct nedá.

(Jo, jenom se nesmíte nechat odradit předmlouvou a poznámkami, oboje se snaží živý text upachtěně řadit do nějakých systémů a vysvětlovat ho z hlediska dějin čehosi, co má údajně jakousi posloupnost. Pro lepší pochopení textu doporučuji ani předmluvu ani poznámky vůbec nečíst.)

Kdyby svět řídily ženy

Ze vtipných emailů

(Anonymní autoři)

Internetovou
pornografií
knižně si předplatit

asi nemůžete.

Dobrou adresu si předplaťte

po
celý rok
2004

**Další
výbor
textů
z Dobré
adresy**

Od neuvěřitelných
295,- Kč

dostanete spoustu
mnohem lepší četby,
než je tenhle
slabomyslný inzerát!

Předplaťte si to nejlepší z Dobré adresy v exkluzivních výběrech!
Rozhovory s předními básníky, reportáže z nejvyšších literárních
kruhů, břitká satira vedle drastických osobních zpovědí! Nejzná-
mější internetový měsíčník bude vydávat tři publikace ročně!

Cena ročního předplatného (všechny tři publikace a poštovné) ve formátu
A5 jen 295,- Kč, ve formátu A4 595,- Kč. Objednávejte roční předplatné po
jednom i hromadně! Adresa: *Dobrá adresa, Na Plzeňce 1, 150 00 Praha 5,*
e-mail: *dobraadresa@firstnet.cz*

formát **A5**
i **A4**

URL: <http://www.dobraadresa.cz>
E-mail: dobraadresa@firstnet.cz

O internetové pornografii píšeme taky!

Objednávám předplatné výborů textů z Dobré adresy - formát: [ ] A5 / [ ] A4, počet: ..... ks.

Podpis .....

Adresa, kam mají být výběry zaslány: .....

..... E-mail*: .....

Způsob platby:

[ ] Převodem (z účtu, složenkou), hotovostí na přepážce ČSOB na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč.

Naše číslo účtu je 216093103/0300. (Variabilní symbol* ... ..)

[ ] Fakturou - na náš účet: 295,- Kč/595,- Kč. Zašleme vám výzvu k uhrazení částky.

*V případě platby převodem: variabilní symbol, který použijete při převodu a podle kterého vás poznáme, vám buď zašleme e-mailem, nebo si ho určíte (maximálně 10místný a pokud možno unikátní - telefonní číslo, rodné číslo).

OBJEDNÁVKA

Představujeme **Vám**
(jména české
poezie a prózy)

Filip

Jan

Zvolský

Přetváře

Říká se, že majitelé psů se svým miláčkům po jistém čase začnou podobat. Přišlo mi to jako naprostý nesmysl. No představte si třeba člověka, vypadajícího jako pitbul, čivava, nebo pouliční směs. Jenomže nedávno jsem se přesvědčil, že to tak vskutku je.

Můj kamarád Petr byl vždycky asketický typ. Vpadlé tváře, malinké oči blízko sebe, dlouhý špičatý nos, tenké dlouhé nohy. Když bych mu měl hledat protějšek v říši psů, tak snad jen chrt. Ne ten honosný afghánský, ale takový ten, co má hrudníček na čtyřech tyčkách, hlavu dopředu a smotaný ocásek. No nic proti Petrovi. Jenže on si pořídil, no považte, francouzského buldočka.

Tu a tam jsem je spolu potkával v parku. Prohodili jsme pár slov a dole pod námi

něco funělo – Tuclík. Ano Tuclík, tak mu říkal. Jenomže za pár týdnů jsem ho potkal znovu a zdálo se mi, jakoby Tuclík chroptěl dvojhlasem a přestávalo to, jen když Petr promluvil. Za chvíli jsem si byl jist. On chroptí. Petr chroptí. Ptal jsem se ho na zdraví, jestli nemá chycené plíce nebo tak. Divil se. Vyvalil na mne oči. Vlastně ne, měl oči vyvalené, už když jsme se potkali. A taky trochu přibral. Snažil jsem se tomu nepřikládat žádnou váhu, ale když jsme se rozešli, podíval jsem se přes rameno za ním a viděl, že se mu kříví a zkracují nohy. Kolíbal se vedle Tuclíka jako. Nu jako Tuclík. O pár dní později jsem je potkal znovu. Kolébali se spolu, oba po čtyřech a já náhle nevěděl, který je který, tak si byli podobní.

Nemohl jsem se na to dívat, dělal jsem, že je nevidím, koukal se na druhou stranu parku, jenomže tam pobíhala pudlice moc a moc podobná slečně Madle z kanceláře a zrovna se o ni snažil odporný baset, který mi šíleně připomínal mého sekčního šéfa. Báť jsem se, že začínám bláznit, a zbaběle jsem utekl.

Několik týdnů na to jsem potkal už jen jednoho z nich. Asi Tuclíka, nevím, báť jsem se zeptat, aby se neurazil. A nejspíš Tuclík si vedl nového člověka. Prý si ho pořídil nedávno. Byl docela sympatický a v něčem snad byl i podobný Petrovi, ale jmenoval se Pavel. Jenomže po pár týdnech jsem se zase začal bát o svoje duševní zdraví. Pavla vedl na procházku jeho dvojník. Dva naprosto stejní lidé se vedli na vodítku a já nevěděl, který je který, kterého jak oslovit a tak jsem zase koukal, kam bych koukal, abych nemusel koukat na ně. Z křoví, na které jsem se zahleděl, vyběhla slečna Madla a za ní funěl sekční šéf s nedopnutými kalhotami. Nezbylo mi, než zase utéct.

Za pár týdnů jsem se opět procházel parkem a potkal ty dva Pavly. Už se nevedli na vodítku, ale zato každý na svém vodítku vedl jednoho ratlíka.

Okamžitě jsem se odstěhoval z města.

Když se tak probírám stránkami slovníku, připadám si jako detektiv, který se rozhodl pátrat po vzniku slov. Někde je to naprosto jasné, ale jsou slova, která mi nejdou do hlavy. Předpokládám, že během staletí ztratila svůj původní význam, ale když už existovala, využili je jazykovědci pro něco nového, právě objeveného. Přeci jen škoda slov, když už jsou na světě. Třeba takový katalog.

Zkusil jsem na něj svoji kořenovou metodu. Sleduju jiná slova, která mají s tímto slovem cokoli společného, a pak se zpravidla dopídím až ke kýženému slovu. U slova katalog bude tím společným "kata". Vida, druhý pád od slova kat. Šel jsem tedy po stopách slov začínajících na kata a bylo to až neuvěřitelné, kolik jich bylo spjatých s katovskou profesí a přitom již ztratily svůj původní význam. Třeba takový katalpult – to byl jistě pult, na kterém kat čtvrtil své zákazníky. Nebo katalyzátor – místo, kde kat nechával olizovat odsouzence pla-

Filip
Jan
Zvolský

Katalog

menem. Nebo katastr – katovské struhadlo, katarze – poprava rzivým nástrojem nebo katar – sám o sobě dosti mučivý. Když bylo nutno užít více stupňů mučení, užila se kombinace, tedy katakomby a k tomu přednesl kat svoji katastrofu, někdy i více strof nejspíše ve verších. Poté byla mrtvola položena na katamara – zde jazykovědci přidali písmeno a vznikl katamaran – a nebo na katafalk. V případě, že během výsledku došlo ke zpopelnění vyslychaného, mohl kat popelem pohnout své katalány – zjevně půda udělovaná zvláště výkonému katu.

Byl jsem udiven, kolik společného mají slova pocházející od kata. Bylo to úžasné, jak vše do sebe zapadalo. Jediné, co mi stále zůstalo nevysvětleno, byl katalog. Nakonec se snad budu muset smířit s tím, že katalog byl již tehdy katalogem a přidat jen zpřesnění, že šlo o katalog výše zmíněných mučících nástrojů. A nebo si přiznat, že nic z toho vlastně nemá s katem společného.

Paralýza

Představujeme Vám (jména České poezie a prózy)

Strýček Tomáš jednou nepředvídavě pronesl před Honzíkem slovo paralyzovat. Co by to mohlo být, blesklo Honzíkově hlavou, ale nechtěl být zbabělec a dívat se hned do slovníku. To umí každý! Pravda, ne každý umí jako Honzík ve třech letech číst a psát, ale ze starších to umí každý, a to Honzík rozhodně nemůže dopustit být jako každý druhý starší. Rozhodl se tedy, že na smysl slova přijde sám, a začal slovo paralyzovat analyzovat.

Určitě je v tom chyták. Člověk by řekl, že to bude od páry, jako paroloď, parostroj, paroplavba, parodie a tak. Jenomže loni o Vánocích maminka koupila paraořechy a ty měly s parou pramálo společného. Stejně tak paraolympijské hry. Ať koukal, jak koukal, žádný vozík, berle ani protézy nebyly na páru. Vždyť to by taky musely být parotézy.

Bude to určitě stejné jako ta paradentóza minulý měsíc. Ptal se babičky, kde sehnala takové krásné vyndavací zuby, a ona mu odpověděla, že jí její vlastní vypadaly, protože měla paradentózu, a tak má teď zuby umělé. Honzík jí je záviděl, protože si je mohla dávat na noc do skleničky, mohla se na ně podívat bez zrcátka a nemusela si

kvůli jejich cvičení nacpat do pusy tu odpornou mentolovou věc.

Honzík logicky vydumal, že když babička měla paradentózu a vypadaly jí zuby, že asi pak ty nové zuby koupila za tu paradentózu. No ne? Přeci když ji měla, tak to je čas minulý, takže už ji nemá. A kam ji asi dala, he? Nojo. Jenže za týden Honzík pochopil, že babička paradentózu neprodala, ani nevyměnila za zuby, ale že ji asi tajně dala Honzíkově k narozeninám, protože mu vypadl zub. Pravda, stále ještě nevěděl, co to ta paradentóza je, jak vypadá, ale padá mu zub za zubem, takže ji má on a to už se na to přijde raz dva.

No a třeba dostane jednou i paralyzovat. Strýček se třeba jen prořekl o chystaném dárku. Určitě to má a chce mu to věnovat. A tu na to Honzík přišel. No jistě. Strýček má pleš a tak tedy kdo má paralyzovat, tomu padají vlasy. Je to něco jako paradentóza, ale úplně jiné. Honzík se začal těšit na nejbližší narozeniny. Jen nevěděl, jestli chce, aby mu padaly vlasy. Takové zuby do skleničky, to je praktická věc, ale co s vlasy. No, však on už si nějak poradí. Přínejhorším bude moci hlásat, že ho skalpoval indiánský kmen z Paraguaye.

Filip
Jan
Zvolský

Fejeton psaný

Nahoru jedu tři minuty, dolu sotva jednu. Ze čtyř hodin strávených na sjezdovce tři proflákám – s tím se musí něco dělat! Jistě, můžu se kochat zimní přírodou, ale okolní kopce má člověk za půl hodiny prokochaané. A po holkách se taky nemůžu koukat, protože jsou všechny zachumlané a zabalené do těch svých bund, kapucí, šál, čepic, kukel a brýlí, nehledě na to, že mi stejně všechny skrz mé brýle připadají mírně oranžové.

No nic, i tak je ten čas potřeba efektivněji využít. Kdybych byl filozof, mohl bych se třeba pokusit odhalit smysl lidského bytí nebo, jak nás tak tady na sjezdovce všechny pozoruju, rozvinout mýtus věčného návratu. Ale jelikož jediné, co jsem se od filozofů naučil, je Thaletova kružnice a Pythagorova věta, měl bych se raději obrátit jinam.

To je nápad! Vymyslím si tady fejeton! Jenže o čem? Třeba o zimě, to je takové neotřelé téma. Zima je pěkné období. Teploty se, alespoň na Celsiově stupnici, propadají do červených čísel. Všechno je bílé, ozdobené sněhovými obláčky: stromy, louky, domy i trafostanice. A lidem často popraská pusa – no jo, musím si ji, až pojedu příště nahoru, namazat lojem. Ale teď hurá dolů.

Fajn, kde jsem to skončil? Aha zima. To je pěkné období. Až na to, že to už tu bylo. Sakra, tady je lyžařů. Jsou to v podstatě samí doktoři. Mají tady vedle v chatě každé dopoledne školení a tady na sjezdovce si pak každé odpoledne lámou nohy. Táhle zrovna učí jeden postarší doktor svoji postarší doktorku jezdit na lyžích. Chudák ta

paní, vypadá docela směšně, jak se jí rozjíždějí nohy a jak je celá tak vytrčená dopředu. Nebo dozadu? Vlastně na obě strany. Snad se mi nepřimotá pod lyže.

Nepřimotala. Ale stejně ji lituju – vypadat tak směšně jenom proto, že neměla v mládí tolik štěstí jako tisíce ostatních, aby ji to naučili. Když takhle v předozákladu jezdí a padá dítě, všichni se rozplývají, jak je to roztomilé. Všechny čtyři a vícecátnice, které to dosud neumějí, by se měly naráz sebrat a jít se učit lyžovat. Až se budou jejich zástupy objevovat na sjezdovkách denně, nebudou vypadat tak směšně – i když budou ještě nějaký čas jezdit a padat pořád stejně. Že bych to s tou filozofií ještě zkusil? Ne, radši pojedu dolů.

Tak se přeci jen dá koukat na nějaké holky. Ta rusovláska, co stojí dole u vlekové boudy se pořád tak pěkně usmívá. Chvilí jsem si myslel, že na mě, ale teď jsem zjistil, že spíš na takového borce, co prisvištěl za mnou. Zabrzdil tak, že se zvedly krystalky sněhu a přistály jí u nohou. Zkusím teď svoji elegantní jízdu. Ne že bych uměl tak vzorně vytáčet oblouky, jako ten fouňa (ten snad musí mít nohy svázané špagátem), ale boky už kroučím docela obstojně. Tak vzhůru dolů.

Fíííha. Ta poslední mulda byla jen o fous, málem jsem přistál slečně u nohou osobně. Nicméně mě pořád ignoruje a culí se na toho svého borce, který jí teď dokazuje, že dokáže sjet kopec i bez hůlek. Čekám, že na příští sjezd odhodí i lyže. Jen se koukej a cul! Až tě za dvacet let bude učit jezdit, budeš vypadat stejně směšně jako ta doktorka.

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

na vleku

Řekla mu, že jezdí jako Alberto Tomba. To je toho. Že já tady jezdím jako Rudolf Křesťan (pokud on vůbec umí lyžovat tak hezky jako já), to je jí fuk. Dvě holky se tu učí jezdit na snowboardu. Dost je obdivuju, já bych na tom mohl jezdit jenom šikmo doprava. Však jim to ale taky moc nejde - po dvou hodinách permanentních pá-

dů to nakonec vzdaly a používají snowboard jako sánky. Nuže střemhlav do propasti.

Teď jsem se málem natáhnul. Ale co, krasotinka už někam zmizela ohřát se i s tím svým Tombou. Sakra, tenhle talíř obzvlášť tlačí. Abych tu ty tři dny ještě vůbec vydržel. Tři dny - to bude sjezdů. A fe-

jetonů. Tak hop zase dolů. Hlavně abych všechny ty nápady, co tu ze mě srší, nezapomněl: doktorka - rusovláska - Tomba...

TŘESK-BUM-PRÁSK-CINK-CHŘOUST-
PLÁC-KYKYRYKÝ

„Hovado, vole, čum, kam jedeš. Na co vůbec myslíš?“

„Promiňte, já píšu fejeton...“

Eva Vlčková, „Okno“, 2004

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

Samuel Titěra:
Fotografie I. (barevné)

V příštím čísle (vychází 1. dubna 2004)

najdete:

Recenzní maraton

Novinky o Bibli

Krmelec II

Na shledanou příště!